Է. ՏԱՐԻ 1933 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 20 ՄԱՐԳԱՑ 4382 – Հ. Տ. 26 ՅՈՒՆԻՍ 1890 – Ն. Տ. 8 ՅՈՒԼԻՍ 1890 – ՀԻՃՐ. 22 ԶԻԼԳԱՏԷ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible] 160
» » Վեցամսեայ » » 80
» » Եռամսեայ » » 40
Գաւառաց » Տարեկան » » 200
» » Վեցամսեայ » » 100
Օտար երկիրներէ տարեկան [illegible] 56
» » Վեցամսեայ » 28
[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

4 °/o ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ 1890 Ի

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀԱՂՈՐԴԵԱԼ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԷՆ

Այս փոխառութեան բացարձակապէս յատկացած են կարգ մը մասնաւոր հասոյթներ, ընդ հսկողութեամբ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան։ Բաց աստի, Մաքսատանց հասոյթէն ամսական վճարումներ պիտի լինին։

Փոխառութեան քանակութիւնն է 113,625,000 ֆրանք. — 4,545,000 անգլ. ոսկի. — 4,999,500 օսմանեան ոսկի. — 90,900,000 մարք գերմանական։

Այս փոխառութիւն որոշուած է Օսմ. Կայս. Կառավարութեան, Հանրային Պարտուց Վարչութեան և Օսմ. Կայս. Պանքային միջեւ գոյացեալ համաձայնութեան համեմատ, որ վաւերացուած է 1890 ապրիլ 15/27 թուական Կայսերական Իրատէով։

Ի հրապարակ պիտի հանուի (առայժմ) 1,372,500 անգլ. ոսկի կամ 34,312,500 ֆր., վերոյիշեալ փոխառութենէն, բաժանեալ 68,625 պարտաթղթոց վրայ, 500ական ֆրանքի։

Այս փոխառութիւն յատկացեալ է գլխաւորապէս նախկին Օսմ. Ներքին Փոխառութեանց փոխման և մանր մունր կարգ մը երերուն պարտուց կանոնաւորման։

Փոխառութեան պարտաթուղթերն 500 ֆր.ի են, կամ 20 անգլ. ոսկւոյ, կամ 22 օսմ. ոսկւոյ, և կամ 40 մարքի։ Ասոնց բազմապատիկներն եւս կան. Գլխավճարի հատուցումն 100ին 100 հաշուով կը կատարի վիճակահանութեամբ, և կ'աւարտի 43 տարիէն։

Առաջին վիճակահանութիւնն առաջիկայ օգոստոս 1/13ին է։

Պարտաթղթոց վրայ պիտի գտնուին վեցամսեայ կտրօնք, որք ոսկւով վճարելի են, մարտ 1/13ին և սեպտ. 1/13ին, ի Փարիզ 10 ֆր., ի Լոնտոն 8 շիլին, ի Կ. Պոլիս 44 ղրուշ ոսկեդրամ, ի ձեռն Օսմ. Կայսերական Պանքայի. ի Պէրլին 8 մարք, ի Ֆրանքֆորդ և յԱմսթէրտամ Փարիզի վրայ փոխանակութեան հաշուով, ի ձեռն թղթակցաց Օսմ. Կայս. Պանքայի։

Այս փոխառութեան տոկոսին և գլխավճարին պէտք են միայն 5,682,000 ֆր.ի կամ 227,280 անգլ. ոսկւոյ տարեկան գումար մը։ Օսմ. Կայս. Կառավարութիւնը բացարձակապէս և անհպելի կերպիւ սոյն վճարման յատկացուցած է մասնաւոր հասոյթներ 7,070,000 ֆր.ի կամ 282,800 անգլ. ոսկւոյ, և բաց աստի, խոստացած է հասութից անբաւականութիւնը լրացնել Մաքսային հասոյթով, որոյ գումարը տարեկան 1,700,000 անգլ. ոսկիէն աւելի է։

Այս հասոյթք կը հաւաքուին և կը գանձուին ուղղապէս ի ձեռն Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյն։

ՔԱՂՈՒԱԾ

1890 ԱՊՐԻԼ 15|27Ի ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԷՆ

ՅՕԴ. 10.—Այս պարտաթուղթք գրուած պիտի լինին թուրքերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն և գերմաներէն։ Բեռլին վճարելի պիտի լինին, և հատը 22 օսմ. ոսկւոյ, կամ 20 անգլ. ոսկւոյ, կամ 500 ֆրանքի և կամ 400 մարքի։ Ասոնց բազմապատիկն եւս արժող պարտաթուղթեր պիտի հանուին։

ՅՕԴ. 12.— 4 °/o Օսմ. Նոր Փոխառութեան տոկոսն եւ գլխավճարը պիտի հաշուին 1890 մարտ 1/13էն։ Կտրօնք ամեն տարւոյ մարտ 1|13ին և սեպտ. 1|13ին վճարելի են։ Առաջին կտրօնին վճարումը տարւոյս սեպտ. 1|13ին է։

ՅՕԴ. 13.—Վիճակահանութիւնք պիտի կատարին ի ձեռն Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան, ի Կ. Պոլիս, ամեն տարւոյ փետր 1/13ին և օգոստ. 1|13ին, նոյն վարչութեան պաշտօնատան մէջ։ Վիճակահանութիւններէն ելած պարտաթղթոց վճարումը պիտի կատարի յաջորդ մարտ 1|13ին և սեպտ. 1/13ին։ Առաջին վիճակահանութիւնն օգոստ. 1|13ին։

ՅՕԴ. 15.—Օսմ. Կայս. Կառավարութիւնը պիտի զգուշանայ ո՛ և է զեղջ մ'ընելէ կտրօնից կամ գլխամասի վճարումէն։

ՅՕԴ. 18.—Տոկոսեաց և գլխամասի վճարման յատկացեալ հասոյթք կը հաւաքուին և կը գանձուին ի ձեռն Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան։

ՅՕԴ. 19. — Օսմ. Կայս. Կառավարութիւնը բացարձակապէս այս վճարմանց կը յատկացնէ ստորեւ նշանակեալ եկամուտներն, որոց հաւաքումն ու գանձումը կը յանձնուին Հանրային Պարտուց Վարչութեան։ Այս եկամուտք են նշանակեալ գաւառներու արմտեաց տասանորդի տուրքն, և Մաքսատանց հասոյթէն ամսավճարք, ի միասին 311,000 օսմ. ոսկի տարեկան։

ՅՕԴ. 20.—Եթէ 19րդ Յօդուածով յիշուած տասանորդաց հասոյթը չբաւէ տոկոսներն ու գլխամասը վճարելու, պակասեալ մասն եւս պիտի բարդուի Մաքսատան հասոյթէն առնուելիք 80,000 օսմ. ոսկւոյն վրայ։

ՅՕԴ. 21. — Օսմ. Կայս. Կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ՝ ցորչափ տեւէ այս պայմանագրութիւն՝ ինքնին ո՛ և է փոփոխում չպիտի մտցնէ յիշեալ հասութից քանակութեան և գանձման եղանակին մէջ, և եթէ այնպիսի փոփոխում մ'ընէ, Օսմ. Կայս. Պանքային և Հանրային պարտուց Վարչական Խորհրդին հետ համաձայնութեամբ ուրիշ համարժէք երաշխաւորութիւններ պիտի տայ։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 26 ՅՈՒՆԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՐՈՒՍԷԼԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Երէկի սուրհանդակաւ առնուած եւրոպեան լրագրերէն կ'իմանանք վերջնապէս թէ Թուրքիա և Հոլլանտիա չեն ստորագրած Հակագերեվարական Դեսպանախորհրդոյ հարիւր յօդուածէ բաղկացեալ դաշնագիրն, որոյ գլխաւոր տրամադրութիւնները բացատրեցինք նախընթաց երկու թիւերով։

Պրուսէլէ յուլիս 2 թուով առ Թայմզ ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ «Թուրքիա կը հաւանի ամեն յօդուածներուն, բայց իւր լիազօր Գարաթէոտորի էֆ. ստորագրելու համար իշխանութիւն չէր ստացած տակաւին։» Կայսերական բարեհաճութիւնը տրուելուն պէս, օսմ. լիազօրը պիտի կրնայ ստորագրել։

Իսկ Հոլլանտիա չընդունիր որ Քոնկոյի Նորահաստատ Պետութիւնը՝ նախագոյն Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն մէջ տրուած որոշմանց հակառակ՝ իշխանութիւն ունենայ մաքս դնել ի Քոնկօ մտած ապրանաց վրայ։ Չընդունիր նաեւ յԱփրիկէ ոգելից ըմպելեաց ներմուծման սեղմումն։ Հոլլանտացիք մարդասէր են թէեւ, բայց ամեն բանէ յառաջ վաճառական մարդիկ են։ Ի Պերլին, Քոնկոյի Նորահաստատ Տէրութեան կազմութեան առթիւ, որոշուած էր որ ամեն Տէրութեանց վաճառքներ անմաքս մտնեն ի Քոնկօ։ Բայց յայնմհետէ Քոնկոյի կառավարութիւնն Ափրիկէի ներսերը վաճառականութեան առջեւ բանալու և քաղաքակրթելու համար այնպիսի բեռներու տակ մտաւ որ իւր ծախքն հանելու համար եկամտի նոր միջոցներու կը կարօտի, և հարկաւոր կը դատուի որ իշխանութիւն ունենայ մաքս առնուլ ի Քոնկօ մտած ապրանքէ։

Թուրքիոյ և Հոլլանտիոյ վեց ամիս պայմանաժամ տրուած է իրենց հաւանութիւնն յայտնելու և իրենց ստորագրութիւնը դնելու միւս Տէրութեանց կողմէ արդէն ստորագրուած դաշնագրին ներքեւ։

ՄԻՍՔԻԵՒԻՑ

Վերջին օրերս Հեռագրաց և Արտաքին Լրոց բաժնին մէջ քանիցս յիշուեցաւ այս լեհ բանաստեղծին անունն, որ ոսկերք Ֆրանսայէն մեծաշուք հանդիսութեամբ փոխադրեցան իւր բնավայրն, ի Քրաքով, Կալիչիա, աւստրեան Լեհաստան։

Ադամ Միսքիեւից 1798ին ծնած էր։ Դաստիարակեցաւ Նովոկրուտէքի Դոմինիկեան վանքին և Վիլնայի Համալսարանին մէջ։ Քսան և չորս տարեկան էր երբ հրատարակեց իւր քերթուածոց առաջին հատորը։ Քիչ ետքը, քաղաքական դաւաճանութեան մը մասնակից գտնուելով, արձակուեցաւ Քովնոյի լեհական կրթարանին մէջ վարած դասախօսական պաշտօնէն։ Բայց յետոյ Ցարը ներումն շնորհեց։ Մինչեւ 1834 ի Լեհաստան ապրելով, նոյն տարին Ֆրանսա անցաւ իբրեւ քաղաքական վտարանդի, և հոն հաստատեց իւր բնակութիւն։ Ժամանակ մը Քոլէժ տը Ֆրանսի գալլիական բարձրագոյն ուսմանց կրթարանին մէջ սլաւեան լեզուաց դասախօսութիւնը վարեց. բայց իւր ուսուցմունք քաղաքական հանգամանօք չափազանց օժտեալ թուեցան, և ի խնդրոյ ռուս կառավարութեան, պաշտօնանկ եղաւ։ 1855ին մեռաւ ի Կ. Պոլիս, ուր եկած էր Խրիմու պատերազմին առթիւ լեհական լեգէոն մը կազմելու և Ռուսիոյ դէմ պատերազմելու համար։ Իւր մարմինն Կ. Պոլսէ ի Ֆրանսա փոխադրեցաւ, Մոնմորանսի, ուր կը մնար ցարդ։ Քանդակագործ Փիքօ նորա գերեզմանին վրայ գեղակերտ յիշատակարան մը կանգնած էր, ծախուք հանգուցեալ անուանի բանաստեղծին աքսորակից լեհ ազգայիններու։

Միսքիեւիցի հանրածանօթ երկերն են «Քոնրատ Վալլէնռոտ», որ ահագնագոյն արդիւնք ունեցաւ՝ յուզելով Լեհաստանի նոր սերունդն և ռուսական բռնակալութեան դէմ հայրենասիրական ընդդիմութեան խրախուսելով. «Փան Թատէուս», և «Գիրք լեհ ուխտաւորաց» եւս իւր անուանի գործոց շարքին մէջ են, և ամենքն ալ թարգմանուած են ֆրանսերէնի, անգլիերէնի, գերմաներէնի և իտալերէնի։

Ի Մոնմորանսի լեհ բանաստեղծին ոսկերաց փոխադրման աւելի քան երկու հազար անձինք ներկայ էին։ Պարզ բայց վեհ եղաւ հանդէսը։ Կալիչիոյ Նահանգային Երեսփոխանական Ժողովոյն կողմէ պատուիրակութիւն մը, Քոլէժ տը Ֆրանսի կողմէ պատուիրակութիւն մը, Գրական և Գեղարուեստական միջազգային Ընկերակցութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը և Ֆրանսայի և այլ երկրաց լեհական բազմաթիւ ընկերակցութեանց կողմէ պատուիրակութիւնք հաւաքուեցան գերեզմանատան մէջ բանաստեղծին դագաղին շուրջ, որոյ վրայ հոյակապ պսակներ դրուեցան լեհերէն արձանագրութեամբք։

Եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ։ Զանազան ատենաբաններ, ընդ որս Պ. Ռընան եւ Պ. Ժիւլ Լերմինա, բանախօսեցին։ Իշխան Լաւիցլաւ Սարթորիսքի Աւստրիոյ Կայսեր շնորհակալութիւն յայտնեց այս հանդիսաւոր առթիւ առ լեհ ժողովուրդն ցոյց տրուած բարեացակամութեան համար։ Կոմս Քոզիեպրոցքի յանուն Կալիչիոյ Նահանգային Երեսփոխանական Ժողովոյ շնորհակալութիւն յայտնեց առ Ֆրանսա և առ Պ. Ռընան։ Բանախօսաց մէջ դիտուեցաւ լեհ ընկերվարական-տնտեսագէտ Պ. Լիմանովսքի, որ լեհական ազգային հագուստ հագած էր այս առթիւ։

Դագաղն ութ երիտասարդ Լեհեր եկեղեցի փոխադրեցին, և անտի ի կայարան, ուր, ընկերակցութեամբ լեհ պատուիրակութեան մը, յատուկ վակոն մը դրուելով, դէպ ի Քրաքով ղրկուեցաւ։

Երբ ֆրանսական կառախումբն ի Վիեննա հասաւ, աւստրեան ոստիկանութեան տնօրէնութեամբ դագաղը վակոնէն հանուելով, կատարեալ լռութեամբ արեւմտեան կայարանէն արեւելեան կայարանը փոխադրուեցաւ, և անտի դէպ ի Քրաքով ճամբայ հանուեցաւ։ Այս տնօրէնութիւն շատ վշտացուց Վիեննայի բազմաթիւ լեհ հասարակութիւնն, որ կը յուսար թէ մեծանուն բանաստեղծին ոսկերք ֆրանսական կառախմբէն աւստրեան կառախումբը պիտի փոխադրուէին հանդիսական կերպիւ, և ի ներկայութեան լեհ պատուիրակութեան մը։ Բայց ռուս կառավարութեան անհաճոյ չլինելու համար, աւստրեան կառավարութիւնը Վիեննայի մէջ լեհական ամեն ցոյց արգիլեց, և ամեն բան այնքան լուռ, հապճեպ և անշուք կատարեցաւ որ բանաստեղծին մարմնոյն Ֆրանսայի մէջ գերեզմանէն հանման և յԱւստրիա փոխադրման պաշտօնաթուղթերը դեռ հասած չէին երբ մարմինն աւստրեան կառախմբին մէջ դրուեցաւ։

Յուլիս 3ին Միսքիեւիչի մարմինը միջօրէէն 4 ժամ առաջ մեկնելով Վիեննայի կայարանէն, նոյն երեկոյ կէս գիշերէն մէկ ժամ յառաջ Քրաքով հասաւ, ուր անցեալ ուրբաթ օր Վավէլի մայր-եկեղեցւոյն մէջ թաղման կարգ կատարեցաւ, ազգային մեծ հանդիսիւ, որուն հարիւր հազար անձինք ներկայ էին, կ'ըսէր Հեռագիրն անցեալ օր։ Այս մայր-եկեղեցւոյ մէջ թաղուած են լեհ թագաւորներէն շատեր, և արքայական աստիճանէ վար երկու անձինք միայն, Քոշիուսքօ և Փոնեաթովսքի, թաղուած են հոն։ Միսքիեւից կը լինի երրորդ Լեհն արտաքոյ արքայական շրջանակի որ կ'ամփոփուի այս առանձնաշնորհեալ հանգստարանի մէջ. բայց արդէն 35 տարիներէ հետէ կը հանգչէր ե՛ւս առաւել առանձնաշնորհեալ հանգստարանի մը մէջ, — իւր ազգայնոց սրտին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Քրէտի Ֆոնսիէի Դրամատան խնդիրը թաղուեցաւ։ Պ. Քրիսթոֆլ իւր պաշտօնին մէջ կը պահուի իբրեւ տնօրէն կամ կառավարիչ այս դրամատան, որ Ֆրանսայի Պանքայէն ետքը դրամական գլխաւոր հաստատութիւնն է Ֆրանսայի։

Ելմտական նախարարութեան քննիչներուն տեղեկագրին և Պ. Քրիսթոֆլի պաշտօնագրոյն Պաշտօնական Օրագրին մէջ հրատարակման վրայ, Երեսփ. Ժողովոյն մէջ նոր վիճաբանութիւն մ'եղաւ Քրէտի Ֆոնսիէի վրայ։ Միապետական Պ. Լամարզէլ պնդեց թէ ելմտական քննիչներուն տեղեկագիրը կը հաստատէ Քրէտի Ֆոնսիէի երկրորդ տնօրէն Պ. Լէվէքի ամբաստանութիւնները, Պ. Լէվէքի որ այն քննադատելի գործողութեանց մասնակից գտնուիլ չուզելով հրաժարեցաւ եւ իւր հրաժարումն ընդունուեցաւ ելմտական նախարարութեան կողմէ։ Անիրաւութիւն չէ՞ Պ. Լէվէքի հրաժարականն ընդունիլ և պաշտօնի վրայ պահել զՊ. Քրիսթոֆլ, երբ քննադատեալ արարք կը ստուգուին։ Պ. Լամարզէլ մատնանիշ ըրաւ քննիչներու տեղեկագրին այն հատուածը մանաւանդ, ուր կը բացատրուի թէ աւասիկ երեք տարիէ հետէ Քրէտի Ֆոնսիէ Դրամատունը սովորութիւն ունեցած է լրագրաց դրամ վճարել, որպէս զի գովեն այս դրամատան ընթացքը կամ գէթ չպախարակեն, և այս վճարմունք միջին հաշուով տարեկան 1,600,000 ֆր.ի կը հասնին։ Վերջին երեք տարւոյ մէջ երկու միլիոն ֆր.ի բարձրացած են։ Պ. Քրիսթոֆլ չուրանար այս վճարումներ։ Կ'ըսէ համարձակ. «Ես սեղանաւորական մեծ հաստատութեան մը տնօրէնն եմ։ Լրագրութեան պէտք ունիմ հասարակութեան համարումը վայելելու համար։ Ուստի, կը վճարեմ լրագրութեան»։

Պ. տը Լամարզէլ Քրէտի Ֆոնսիէն կ'ըսէ լրագրաց. «Ես ինչ որ ալ ըսեմ, ինչ որ ալ ընեմ, դուք պիտի ծափահարէք միշտ։ Կա՛մ լուռ կեցէք և կամ գովեցէք։ Եթէ լուռ կենաք, սաչափ կուտամ ամիսն։ Եթէ գովէք՝ սաչափ։» Առաջ ալ այսպէս էր, բայց այս բաներ բացայայտ չէին գրուցուեր։ Զանոնք սքօղել կը ջանային։ Այսօր համարձակ կ'ըսեն։ Եւ ո՛չ միայն Քրէտի Ֆոնսիէն. ամեն սեղանաւորական ընկերութիւնք նոյն բանը կ'ընեն. դրամ կուտան լրագրութեան։ Ամեն անգամ որ փոխառութիւն մը ի հրապարակ հանեն, 100ին սաչափ բաժին կը հանեն լրագրութեան։

Այս գրութեան վերջ տալու համար, ատենաբանը կը պահանջէ կառավարութենէն հրատարակել այն լրագրաց անուններն որք դրամ կ'ընդունին Քրէտի Ֆոնսիէէն։ Տեսնե՛նք այն լրագիրք պիտի համարձակի՞ն երբեք Քրէտի Ֆոնսիէին դէմ գրել՝ իրենց ամսականաց կտրուելուն պատճառաւ։ Ատենաբանին այս պահանջում ջերմապէս ծափահարեցաւ ժողովոյն ամեն կողմերէն։

Ելմտական նախարարը պատասխանեց թէ կառավարութիւնն իրաւունք չունի լրագրական վճարումներուն խառնուելու։ Բաժնետէրաց գիտնալիք բանն է այդ։ Իրենց շահէն ուզածնուն չափ բան թող տան լրագիրներու, այլեւ դրամին չդպչելով։ Կառավարութեան պարտքն է միայն նայիլ որ ծախքերը ճշդիւ արձանագրուին, և օրինաւոր սահմանի մէջ մնան։ Կառավարութիւնն արդէն հաղորդեց [illegible] լրագրաց տալուց քանակութիւնը չափազանց կը համարի։ Պ. Ռուվիէ յարեց թէ կառավարութիւնն իրաւունք չունի հրատարակութեան տալու Քրէտի Ֆոնսիէէն ամսական ընդունող լրագրաց անուններն։ Եւ արդէն ո՛չ մէկ կուսակցութիւն իրաւունք ունի գանգատելու այս գրութենէ. զի անխտիր ամեն կուսակցութեանց լրագիրք կ'ընդունին այս դրամ, իրենց կարեւորութեան չափով։ Եթէ Քրէտի Ֆոնսիէն միայն հանրապետական լրագրաց ամսական վճարէր, կրնայիք գանգատիլ թէ կառավարութիւնն հանրային վարկն իւր քաղաքական դիտմանց կը գործածէ։ Բայց քանի որ միապետական լրագրերուն ալ բաժին կը հանուի, խնդիրը քաղաքական կարեւորութիւն չունենար. լոկ բարոյական նշանակութիւն մը կ'ունենար։ Պախարակելի բան մը եթէ կայ՝ այն ալ հանրային բարքերն են, որք արդէն Ֆրանսայի միայն սեփական չեն, — բարքեր որոց շնորհիւ լրագրութիւնն իբրեւ արհեստ մը կը նկատուի։

Կառավարութիւնն, յարեց Նախարարը, ձեռնհաս է միայն Քրէտի Ֆոն-

—)(36)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Բայց պէտք եղածին չափ զգուշութիւն չէին ըներ։ Ֆապրիս, իրօք, այնչափ վեհանձն ու վստահելի բնութիւն մը ունէր, ի Ժըրնէ բնակելէն ի վեր ա՛յնչափ վարժուած էր Բիէռոնի և Պէատրիսի մասնաւոր մտերմութեան, թերեւս իսկ այնչափ զբաղած էր իր գործով, որ ինք անձամբ չէր կրնար կասկածիլ այն խաբէութեան վրայ որուն զոհն էր։ Բայց աւելի կասկածոտ և դժբաղդաբար աւելի կորովաբիր աչք մը կը հսկէր իրեն տեղ։

Իր աներորդւոյն, Կիւստավ Գալվայի հակակրութիւնն ընդդէմ Պէատրիսի, իրենց ամենօրեայ հակառակութեան և մանկամարդ կնոջ ակներեւ արհամարհանաց պատճառաւ օր ըստ օրէ զգեցած էր ատելութեան բոլոր ուժգնութիւնը։ Նմանապէս չէր սիրեր Բիէռոնի մարքիզն, որ միշտ արհամարհոտ զոռոզութիւն մը ցոյց տուած էր իրեն նկատմամբ։ Թէպէտև Ֆապրիս կը շարունակէր բարեսրտութեամբ ընդունիլ զինքն իր տունն և իր քսակէն ապրեցնել, Գալվա հասկցած էր թէ նեղութիւն կը պատճառէր, թէ ա՛լ զինքն յաճախակի ընթրիքի չէին պահեր, թէ Պէատրիս, որ Մառսէլի դաստիարակութեամբ կ'զբաղէր, հոգ կը տանէր որ իրեն հետ պզտիկը միայնակ չմնայ շատ։ Չկար վիրաւորութեան եղանակ մը զոր մտքէն չանցունէր ընդդէմ այն կնոջ, որ քիչ քիչ կը վանտէր զինքն այդ տունէն զոր իբր իրը կը նկատէր։

Ֆապրիս, ժամանակը խնայելու համար, երկու երեք անգամ խնդրած էր անկից որ իրեն օգնէ իր ձեռնարկած մեծ աշխատութեանց մէկ քանի նիւթական մանրամասնութեան մէջ, և Գալվա այդ պարագայէն օգուտ կը քաղէր՝ աւելի յաճախ երեւելու համար իր քեռայրին արհեստանոցը, ծառայութիւն մատուցանելու պատրուակաւ. Երբոր գործ մը չունենար, կ'երթար պարտէզին մէջ ծխել կամ բնակարանին մէջ վեր վար պտըտիլ, Մառսէլը փնտռելով։

Օր մը, պարտէզին մէջ պզտիկ աղջկան հետ պտոյտ մը ընելէ յետոյ, յանկարծ մտաւ արհեստանոցը, և վստահ ըլլալով թէ Ֆապրիս միայնակ էր անդ.

—Սիրելիս, ըսաւ, խօսելիք ունիմ քեզի։

—Խօսէ, ըսաւ նկարիչը, հանդարտութեամբ առաջ տանելով իր գործը։

—Շատ կը ցաւիմ որ քեզի հակառակ պիտի շարժիմ, շարունակեց Գալվա, բայց ստիպուած եմ Օգեօյլի կուսանոցը դնել նորէն Մառսէլը։ Իմ քրոջս աղջիկն է, եւ ես պարտականութիւններ ունիմ անոր նկատմամբ։

Ֆապրիս յամրաբար վար իջաւ պատուանդանէն, որուն վրայ ելած էր, և անքթիթ նայելով Գալվայի.

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզես։

—Ըսել կ'ուզեմ որ Մառսէլ հոս շատ գէշ դպրոցի մը մէջ է, և պէտք չէ որ հոս մնայ։

—Սիրելիդ իմ Կիւստավ, ըսաւ Ֆապրիս, Մառսէլ պարկեշտ կնոջ մը, ընտիր մօր մը, անձնուէր դաստիարակի մը ձեռքին մէջ է հոս, և հոս պիտի մնայ։

—Սիրելիդ իմ Ժաք, պատասխանեց Գալվա, կը ցաւիմ որ աչուըներդ պիտի բանամ և իշխանուհւոյդ վրայ ունեցած գաղափարներդ պիտի խանգարեմ... բայց պէ՛տք է քեզի... գիտե՞ս թէ Մառսէլ քիչ մը առաջ ի՞նչ հարցում կ'ուղղէր ինծ, իր ընտիր մօրն և անձնուէր դաստիարակին վրայ։—Մօրեղբայր, կ'ըսէր, միթէ տիկիններն և պարոնները կը համբուրե՞ն զիրար երբ ազգական չեն։—Երբեմն, պատասխանեցի... ինչ ինչ առիթներու մէջ... տօներու ատեն... Ինչո՞ւ համար կը հարցնես, աղջիկս։—Որովհետեւ երէկ իրիկուն, ընթրիքէն յետոյ, արհեստանոցին մէջ հայրիկս գիշեր բարի ըսելէս ետքն երբոր կը դառնայի, սրահը մտած ատեննիս տեսայ որ Պ. տը Բիէռոն մայրիկս կը համբուրէր...

Հազիւ այդ խօսքերն արտասանած էր, Ֆապրիս կուրծքէն կը բռնէր զայն և ոտքը գետնէն կտրելու աստիճան կը թօթուէր։

—Թշուառական, ըսաւ... դուն գինով ես։ Կորսուէ՛, դուրս ելիր ասկից՝

Եւ դէպի արհեստանոցին դուռը հրեց զայն։

—Խե՛ղճ միամիտ, մրմռաց Գալվա երգիծանքով։

—Դո՛ւրս ելիր ըսի, գոչեց Ֆապրիս վրան վազելով։

Գալվա գլխու սպառնալից շարժում մը ըրաւ, և ելաւ գնաց։ Ֆապրիս մէկ քանի քայլ գնաց անոր ետեւէն, և վանդակադռնէն դուրս ելլելէն ետքը միայն ետ դարձաւ։

Արհեստանոց մտնելուն պէս, նկարիչը մեքենաբար փորձեց աշխատութիւնը շարունակել. բայց հոն մնաց աչքն անքթիթ, վրձինը պիրկ, ձեռքն անշարժ։ Վհատութեան շարժումով մը մէկդի դրաւ երանգապնակն և վրձինները, սեղանի մը եզերքը նստաւ և իր մտածմանց մէջ թաղուեցաւ։—Այո՛, Գալվա թշուառական մըն էր, —ծուլութեան և ցոփութեան մէջ ապականեալ հոգի մը, — ամեն բանի կարող՝ գոհացնելու համար իր նախանձն և ատելութեան կիրքը... Կ'ատէր Պէատրիսը... Միշտ հալածած էր զայն իր խուլ չարամտութեամբ... այժմ բացէ ի բաց զրպարտութիւնը կ'սկսէր... Շատ պարզ բան էր այդ... Ֆապրիս այս ամենը կ'ըսէր ինքնիրեն. բայց միանգամայն կ'ըսէր ինքնին թէ իր կինը, որուն այնչափ խորապէս սիրահարած էր որչափ առաջին օրը, արձանի մը ցրտութիւնը կը պահէր միշտ իրեն նկատմամբ... Այդ ցրտութիւնն անշուշտ իրեն խառնուածքին մէջ էր...։ Ո՛րչափ անգամ սակայն դառնութեամբ մտածած էր տիկին տը Մոնդռոնի նենգամիտ գուշակութեանց և թելադրութեանց վրայ։ Ո՛րչափ անգամներ արդարեւ Պէատրիսի վրայ տեսած էր այն ստորադաս ամուսնութիւն մը ըրած ըլլալու, արհամարհանքի և զղջման զգացումը, որուն երկիւղն զգացնել տուած էին իրեն... Այն մտածումը թէ Պէատրիս զինքը չէր սիրեր, մշտընջենական տանջանք մըն էր իրեն համար, որուն մոռացումը չափազանց աշխատութեան մէջ միայն կը գտնէր... Բայց վերջապէս, իր ամուսինը առաւել կամ նուազ սիրէր կամ ոչ, իրեն համար Պէատրիսն էր դարձեալ, այն սուրբ եւ խրոխտ արարածը, որուն այնքան ազնուութեամբ հանդուրժելը տեսած էր չար բաղդին փորձութեանց... Եթէ զինքը չէր սիրեր, կը սիրէր պարտականութիւնն և պատիւը... Բիէռոնի համար ունեցած համակրութիւնը ո՛չ տարակուսելի էր, ո՛չ գաղտագողի... բայց այդ համակրութիւնը բնականաբար չէ՞ր արդարանար ծննդեան և կրթութեան յարաբերութեամբք, ընտանեկան աւանդութեամբք, հասարակաց յիշատակներով... Բիէռոն ինքն եւս իր արտասովոր ուղղամտութեամբը ծանօթ մէկը չէ՞ր։ Ի՞նչպէս կասկածիլ թէ երկուքն ալ կարող ըլլային այդչափ պժգալի երկդիմութիւն մը, այդչափ անարգ խաբէութիւն մը ի գործ դնելու, — և մանաւանդ երբ այդ զրպարտութիւնը կ'ըլլար Գալվայի պէս մարդու մը կողմէն, զրպարտութիւն մը որ անանուն նամակի մը արժէքն ունէր ճիշդ ... որովհետեւ այդ խօսքերը զոր Գալվա Մառսէլի բերնին մէջ դնելու վստահութիւնը կ'ընէր, Ֆապրիս համոզուած էր թէ խեղճ աղջիկը բնաւ չէր արտասանած զայնս... Գալվա լա՛ւ գուշակած էր թէ հայրն երբեք չպիտի հարցափորձէր աղջիկն այդպիսի նիւթի մը վրայ...

Ֆապրիս այս տաժանելի խորհրդածութեանց մէջ էր, երբ արհեստանոցին մուտքը փակող վարագոյրը վեր առնուեցաւ, և Մառսէլի թարմ ու սիրուն դէմքն երեւցաւ։

—Գործիդ արգելք չըլլա՞մ, հայրիկ, ըսաւ։

Հայրը բոլորովին գունատեցաւ։

—Ոչ՛, ըսաւ։

—Կրնա՞մ ներս մտնել։

—Անշուշտ։

Մառսէլ ներս մտաւ, շրջանակն ի ձեռին, և եկաւ հօրն երկնցուց իր ճակատը։

—Տխո՞ւր ես, հարցուց պզտիկը։

—Ինչո՞ւ տխուր ըլլամ։

—Չես աշխատիր կոր...

—Քիչ մը հանգիստ կ'առնեմ կոր... Շատ վազվզեցի՛ր, անուշիկ աղջիկս. կաս կարմիր եղեր ես...

—Դաշնամուրի դաս առի մայրիկէս։

—Մայրդ միշտ բարութեամբ կը վարուի՞ հետդ։

—Միշտ։

—Միշտ կը սիրե՞ս զիս։

—Միշտ... բայց քեզի աւելի շատ կը սիրեմ... Հիմակ պիտի երթամ խաղամ... ծառերուն տակը... և ոչ թէ արեւին... հոգ մ'ըներ։

(Շարունակելի)

սիէի առաջին և միւս երեք տնօրէններն անուանելու և պաշտօնանկ ընելու․ Բայց ներկայ պարագային մէջ, զՊ․ Քրիստոֆ պաշտօնանկ ընելով տագնապն աւելի սաստկացնել խոհեմութիւն չհամարեց․ Ամենէն աւելի պէտք եղած բանն էր ամրապնդել Ֆրանսայի սեղանաւորական երկրորդ հաստատութեան դիրքն․

Այս պատասխան գոհացուցիչ համարեցաւ, և ժողովն 180ի դէմ 303 քուէով հաւանեցաւ Պ․ Ռուվիէի ընթացքին Քրէտի Ֆոնսիէի խնդրոյն մէջ․

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սերպ նախարարք խմբովին ներկայանալով Միլան Թագաւորին, յօգուտ երկրին հանդարտութեան խնդրեցին որ զգուշանայ հրապարակաւ այնպիսի խօսքեր ընելէ որոց թիւր մեկնութիւնք կրնան տրուիլ․ Նախորդ Թագաւորն հաւաստեց թէ ճշդիւ պիտի հետեւի Սահմանադրութեան․

—Նիշէ կը ծանուցուի թէ սերպիական իշխանութիւնք այն քաղաքին մէջ ձերբակալած են Խրիստօ Տիմով անուն պուլկար սպայ մը որ լրտեսութիւն կ'ընէր․

—Սերպիոյ Ներքին գործոց նախարար Պ․ Թաւշանովիչ Նիշ գնաց, այն կողմերուն առեւտրական և երկրագործական վիճակն անձամբ քննելու․

—Պելկրատի վաճառական մը Սօֆիայի կէս-պաշտօնական Սվոպոտա լրագրին մէջ հրատարակուելու համար ծանուցում մը ղրկած էր․ Պուլկար թերթին տնօրէնութիւնը ծանուցումն ալ դրամն ալ ետ ղրկեց՝ գրելով առաքողին թէ «սերպիական ծանուցում մը պուլկար թերթի մը սիւնակներուն արատ միայն կրնայ բերել»․

—Կ․ Պոլսոյ չեռնակորեան գործակատար Պ․ Վուքովիչ Չեռնակորայի արտաքին գործոց նախարար կարգուեցաւ․

—Ռուսիոյ նաւային իշխանութիւնք որոշեցին Սեւ ծովու նաւատորմին համար անգլիական Քարտիֆի հանքածուխ չգնել այլ եւս, և Տօնի հովտէն եկած ռուսական հանքածուխ գործածել անոր տեղ․

ՀՈՒՆՁՔԵՐՆ Ց'ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱ

Այս տարի առաջին անգամ լինելով ի Պուրկաս անգլիական շոգենաւեր պուլկարական ցորեն պիտի առնուն մեծաքանակ, շնորհիւ բացման Եամպոլի-Պուրկասի երկաթուղւոյն․ Հետաքրքրաշարժ է տեսնել թէ Պուլկարիոյ արմտեաց Պուրկասէ շոգենաւ դրուելուն շնորհիւ չ՞պիտի վնասուի Պառոն Հիրշի օսմանեան երկաթուղեաց հասոյթն, որք ցայս վայր կը փոխադրէին Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումելիի արմտիքը․ Պառոն Հիրշի գծերուն վրայ արմտեաց փոխադրութեան սակագնոյն զեղչումն յուսալի է․ Թէ՛ ի Պուլկարիա և թէ յԱրեւելեան Ռումելի հունձքերն այս տարի միջինէն վեր են․ Սերպիա քիչ արմտիք կ'արտածէ յօտար երկիր, բայց հոն եւս հունձքը լաւ է, նմանապէս ի Պոսնա-Հէրսէք և Չեռնակորա, այնպէս որ անցեալ տարւոյ չեռնակորեան սովուն կրկնութեան վախ չկայ․

Անգլիական և Փրանսական հրապարակներն ամեն տարի շատ արմտիք կը գնեն Հունգարիայէն, ուր այս տարի հունձքերը տասն տարիէ հետէ նմանը չտեսնուած կերպիւ առատ են․

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը յիշուի թէ Ազգ․ Վարչութիւնն յանձնարարած էր Սելանիկի հայ գաղթականութեան հոգեւոր հովիւ Արժ․ Արսէն քահանայ Խաչոյեանի, որ երթայ հոգեւորապէս մխիթարէ Մակեդոնիոյ խորերը ցրուած հայ գաղթականները․ Տ․ Արսէն քահանայ, այդ մասին տեղեկագիր մը տալով այս օրերս Ազգ․ Վարչութեան, պատրաստակամութիւն յայտնած է երթալու ի Մակեդոնիա, բոլոր այն տեղերն ուր կը գտնուին Հայեր՝ զուրկ հոգեւորական մխիթարութենէ․ միայն թէ, Պատրիարքարանէն կը խնդրէ տարեկան 20-30 ոսկւոյ գումար մը, լոկ իբր ճամբու ծախք․— Նոյն այդ տեղեկագրին մէջ, Տ․ Արսէն քահանայ կը ծանուցանէ թէ Սելանիկի ազգային գերեզմանատան որմերուն շինութիւնն աւարտած է․ միանգամայն յոյս կը յայտնէ մատրան մը շինութեան, եթէ կայսերական կառավարութիւնը շնորհէ հարկ եղած գետինը, որուն համար դիմում եղած է արդէն Վեհ․ Սուլթանին․— Սելանիկի հայ գաղթականութեան անդամոց թիւն է այժմ 270, ի բաց առեալ գաւառացի պանդուխտներն որք հանքերու մէջ կ'աշխատին և որոց թիւն 70ի կը հասնի երբեմն․

Մուշէն կը գրեն մեզ յունիս 14 թըւականաւ․

«Տարօնոյ ընդհանուր Վանահայր-Առաջնորդ Գեր․ Տ․ Ներսէս Ծ․ Վրդ․ Խարախանեան, ամսոյս 10 ին, կիրակի առաւօտեան, ի յիշատակ ազգային բարերար հանգուցեալ Աղա Մկրտիչ Սանասարեանի, հոգեհանգիստ կատարեց ի ժամ պատարագին, յեկեղեցւոջ Ս․ Աստուածածնի Զօրոյ թաղի, ուր ներկայ էին ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը եւ Միացեալ Ընկերութեանց Մշոյ երկսեռ վարժարանաց ուսուցիչք հանդերձ աշակերտօք․ Այս առթիւ ընտիր եւ հոգեշունչ քարոզ մը խօսեցաւ բնաբան առնելով [illegible]․ Ապա ջերմագինս օրհնելով անուանն ու յիշատակն հանգուցելոյն, ժողովրդեան տխրամած եւ սրտաբուղխ մեղմիկ ձայներով վերջ տուաւ տխուր հանդիսին․»

Վսեմ․ տը Ջունգ Ասպեան այսօր մայրաքաղաքէս կը մեկնի ի Կալաց, ուսկից պիտի երթայ իր ազգականաց մօտ, Կարպաթեան լերանց մէջ․

ՀԱՅԱԶԳԻ ՆԿԱՐԻՉ Պ․ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

Թան լրագիրն, իր Շան տը Մարսի նկարահանդէսին նկարագրութեանը մէջ, մեծ գովեստիւք կը խօսի հայազգի նկարիչ Պ․ Զաքարեանի վրայ, որ ասկից առաջ արդէն իր ի տես դրած նկարներով տաղանդաւոր նկարչի համբաւ մը շինած է իրեն․ Թան կ'ըսէ թէ «Գեղարուեստից ընկերութիւնն իր խումբը լրացնելու համար պտղոց և սեղանի նկարչի մը պէտքն ունէր, և ընտրած է լաւագոյններէն մին, Պ․ Զաքարեան․ Կ․ Պոլսեցի նկարիչն, որ իր տաղանդովն ա՛լ մեզմէ է, աննշան առարկայներ միայն կը նկարէ, պըտուղներ, կարկանդակներ, սպասներ․ բայց հոգ կը տանի գերազանց ճըշդութեամբ յօրինել իր նկարներն և ձեւերն ու գոյները կարգադրել․ Նմանապէս ստուերալից կամ բաց շատ գեղեցիկ յօրինուածք մը ունի, ըստ բնութեան իրաց զորս այնչափ ճարտարապէս կը յարդարէ սեղանին վրայ․ Կարելի է վստահութիւն ունենալ իր տաղանդին վրայ․»

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Սպանիական կառավարութիւնն Իզապէլ լա Գաթօլիքի ասպետութեան պատուանշանը նուիրած է քաջածանօթ ակնաբոյժ Տօքթ․ Խամերեան էֆէնտիի․

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդութենէ Ազգային Պատրիարքութեան

Պէշիկթաշցի Արմենակ՝ Պետրոս Կիւմիւշեան անուն մի երիտասարդ անցեալ տարւոյ Յունիս 10էն ի վեր անյայտ եղած է և ծնողական ցայս վայր խուզարկութիւնք ի դերեւ եղած են․

Յիշեալը՝ քսան և հինգ տարեկան է, միջահասակ, գլուխը բոլորակ, մազերն, յօնքերն ու պեխը՝ թուխ, սեւաչեայ, բոլորակադէմ, և երեսաց գոյնը՝ կարմրախառն սպիտակ, արուեստիւ կազմարար և բնաւորութեամբ կրօնասէր․

Կը խնդրուի Արգոյ Ազգայիններէ, որ եթէ երբեք յիշեալ երիտասարդին ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին որ և է տեղեկութիւն ունին, բարեհաճին Պատրիարքարանիս հաղորդել ի գիտութիւն․

ԱՐՇՐՈՒՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ

Վարժարանաց տարեկան հարցաքննութիւնք տեղի պիտի ունենան յուլիս 2 երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ 7 շաբաթ օր ժամ 9 էն 12 կէս օրէ առաջ և 1․30 էն 4․30 կէս օրէ վերջ ըստ Եւրոպացւոց․

Հոգաբարձութիւնը կը խնդրէ մեծարգոյ հասարակութենէն եւ պատուարժան ուսուցիչներէն որ բարեհաճին իւրեանց ներկայութեամբ քաջալերել երկսեռ ուսանողները․

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Բաղէշի Արղէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սալիհ Խուլուսի էֆէնտի, գայմագամ Ախթէպոլի․

Նոյն նահանգի Կարզան գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Էշրէֆ էֆէնտի, գայմագամ Ագչէտաղի․

Ադրիանուպոլսոյ Ախթէպոլու գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Լութֆի էֆէնտի, գայմագամ Ինէպոլուի․

Գասթամունիի Ինէպոլու գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Խալիլ Նահիֆի էֆէնտի, գայմագամ Խաքէչէի․

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Տիարպէքիրի Տէֆթէրտար Մուհիէտտին պէյի․

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ակնաբոյժ Տօքթ․ Մելինեանի․

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ադրիանուպոլսոյ վերաքննիչ ատենի Հուգուգի ճիւղին պատուակալ անդամ Սալամոն էֆէնտիի․

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ ՕՏԱՐ ԴԵՍՊԱՆՔ

Այս առուր Թիւրքի կը հրատարակէ Էնտէբէնտանս Պէլժ լրագրոյ մէկ լուրը թէ մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպան Պ․ Նէլիտոֆ թէեւ փափաք յայտներ է արձակուրդով Ռուսիա ուղեւորել, սակայն իւր կառավարութենէն հրաման ստացեր է յետաձգել իւր ուղեւորութիւնը․

—Սոյն եւս եւրոպական լրագիրներէ առնելով կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս անգլիական դեսպան Սըր Ո․ Հուայթ, որ ժամանակէ մը ի վեր Կաշխեթէյնի ջերմուկները կը գտնուի, իւր կառավարութենէն հրաման ստացեր է անմիջապէս մայրաքաղաքս վերադառնալ․

ԻԲ․ ԴՈՒՌՆ

Դատական նախարար Վսեմ․ Րիզա փաշա երէկ Բարձր․ Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ն․ Բարձրութեան հետ․

—Աւստրիական, գերմանական, հելլենական ու սերպիական դեսպանք և Գարատաղի գործակատարն երէկ Բ․ Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ․ Նախարարին և Վսեմ․ Խորհրդականին հետ․

ՕՍՄ․ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ ՓԱՐԻԶԻ

Կ․ Պոլսոյ Հեռագրական Գործակալութիւնն այս առաւօտ հետեւեալ հեռագիրն հաղորդած է մեզ․

Երէկ գիշեր Փարիզու օսմանեան դեսպանատան մէջ հանդիսական հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Հանրապետութեան Նախագահին և Տիկին Գառնոյի․ Ներկայ էին արտաքին գործոց նախարարը, Երեսփոխանաց ժողովոյ ու Ծերակոյտի նախագահները, ոստիկանութեան նախարարը, Սէնի քաղաքապետը, զօրավար Պըլիժէն և գնդապետ Լիխդէնշդայն․

ԱԹԷՆՔԻ ՕՍՄ․ ԴԵՍՊԱՆԸ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Աթէնքի օսմանեան դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ երէկ սովորական արարողութեամբ Յունաստանի գահաժառանգ իշխանին ներկայացեր և իւր յանձնարարագիրը մատուցեր է․

ՓՐԻՇԹԻՆԱՅԻ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ

Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ․ Սայիտ փաշա շաբաթ օր պաշտօնապէս հաղորդեց Սերպիոյ դեսպանատան թէ ի Փրիշթինա սերպ հիւպատոս Պ․ Մարինգովիչն սպանող չարագործն և համախոհք ձերբակալուած են, և պիտի պատժուին (տե՛ս երէկի Ա․ երեսին մէջ․)

ԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Պ․ Գոծմար, որ կայսերական կառավարութենէն մենաշնորհ խնդրած է Սամսոնէն ի Սեբաստիա երկաթուղւոյ գիծ մը շինելու համար, սկզբամբ ընդունած ըլլալով այն ամեն առաջարկներն որք այս առթիւ եղած էին Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ, երկրաչափներ ղրկած էր քննելու համար այն տեղերն, ուրկից պիտի անցնի շինուելիք երկաթուղին․ Արդ, այդ երկրաչափներու կողմէ տրուած տեղեկագրոյ վրայ, խնդրած է որ իւրաքանչիւր քիլոմեդրի համար, իբրեւ ապահովութիւն, իրեն առաջարկեալ 15000 ոսկւոյ գումարը գանձուի երկաթուղւոյ գծին անցնելիք տեղերու տասանորդական տրոց յաւելեալ հասոյթէն․ Կայսերական կառավարութիւնն ընդունելով Պ․ Գոծմարի այս խնդիրքը, հարկ եղածն ի գործ դրած է․ Պ․ Գոծմար նոյնպէս արտօնութիւն խնդրած է որ մինչեւ տասն-տասն և հինգ տարի ծառեր կտրէ երկաթուղւոյ անցնելիք տեղերու շուրջը գտնուած անտառներէն․

Նախարարաց Խորհուրդն ընդունած է այդ առթիւ պատրաստուած նախնական յանձնառագիրը՝ Պ․ Գոծմարի առաջարկած բարեփոխումներով, և պաշտօնագրով մը ծանուցած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, որ այդ առթիւ պէտք եղածն ի գործ դնելու վրայ է․

ՍԷԼԱՆԻԿ-ՍԷՐՖԻՋԷ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Կայսերական կառավարութիւնն ընդունած է Պ․ Քասլայի առաջարկն Սէլանիկի, Մանասթիրի ու Սէրֆիչէի միջեւ երկաթուղի մը շինելու համար և այդ գծի իւրաքանչիւր քիլոմեդրին համար 15,000 ֆրանքի գումար մը երաշխաւորած է․ Սակայն կայս․ կառավարութիւնը պայման մը դրած է, որով Պ․ Քասլա առանց կանխաւ օսմ․ Պետութեան հաւանութիւնն առնլու, այդ գծերը չպիտի կրնայ միացնել հելլենական երկաթուղեաց գծերուն հետ․

Այս խնդրոց վերաբերեալ գրութիւնք Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ մատուցուած են Բ․ Դրան․

ՖԼՈՐԻՕ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալական շոգենաւային Ֆլօրիօ-Ռուպաթինօ ընկերութիւնն երեկուընէ սկսեալ ի Պոլիս հաստատած է իւր Ղալաթիոյ գործակալութեան մէկ մասնաճիւղը, նման միւս մեծ ընկերութեանց որք նոյն դրութիւնն ընդունած են բազում տարիներէ ի վեր․ Այդ մասնաճիւղին պետն է Պ․ Ելիաս Բարաւելոնի, եւ գրասենեակներն հաստատուած են ի Պաշչէ-Գափու․

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱԿԱԳԻՆՔ

Պրուսէլի օսմանեան դեսպան Գարաթէօտորի էֆէնտիի պաշտօն տրուած է օսմանեան կառավարութիւնը ներկայացնել այն Համաժողովին մէջ, որ գումարուած է անդ՝ մաքսային սակագնոց կանոնաւոր հրատարակութեան համար ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու․

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱՆ

Ղալաթիոյ Պորսային մէջ գները զգալի անկում կրեցին դարձեալ․ Քոնսոլիտէն, որ երէկ մինչեւ 20․8 բարձրացած էր, այսօր միջօրէին 19․32ի իջած է․ Ռումէլիի երկաթուղին 76․50 էն 75․50 ի․—Տախիլէն եւս 60․15 էն իջած է 59․10 ին․

ԳԱՎԱՖԵԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Գավաֆեան գործարանը վերջին անգամ Տեւֆիք անուն շոգեմակոյկ մը շինած է մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատան համար․ Դեսպանատան պահակ շոգենաւին սպայից կազմեալ մասնաժողով մը քննելով այդ շոգեմակոյկը, ամենակատարեալ գտած է․ Այս առթիւ գերմանական դեսպան Պառոն տը Ռատովից, նամակ մը ուղղելով առ Գավաֆեան էֆէնտի, իւր գոհունակութիւնն յայտնած է․

Գավաֆեան էֆէնտի անգլիական դեսպանատան համար եւս շոգեմակոյկ մը շինած է, որ նոյնպէս արժանացած է մասնագիտաց գնահատման․

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իտալական կառավարութիւնը Ս․ Մօրիս և Լազար պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Հռոմի օսմանեան դեսպանատան նախորդ երկրորդ քարտուղար՝ Եսատ պէյի, որ մի և նոյն պաշտօնով Վիեննա փոխադրուած է․

ՇՔՈՏՐԱՅԻ ՅՈՅՆ ԵԿԵՂԵՑԻՔ

Յունաց Պատրիարքարանին կողմէ ի Շքոտրա ղրկուած եպիսկոպոս մը տեղւոյն յոյն գաղթականութեան հաճոյ չըլլալով, յոյն հասարակութիւնն այս առթիւ երկու մասի բաժնուած է, մին ի նպաստ եպիսկոպոսին՝ պահանջելով որ ի գործ դնէ կրօնական պաշտամունքը, միւսն ընդդէմ եպիսկոպոսին, յայտնելով որ պիտի ընդդիմանայ այդ բանին․ Եկեղեցիներն իսկ եպիսկոպոսին թեր ու դէմ կուսակցութեանց բաժնուած են, որով ո՛չ մէկ եկեղեցւոյ մէջ պատարագ կ'ըլլայ այս միջոցիս․ Տեղական իշխանութիւնք նախամեծար կը համարին երկու կուսակցութեանց թողուլ իրարու հետ համաձայնելու հոգը, քան միոյն կամ միւսին համար միջամտել․

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պ․ Նակէլմաքէրի երկրաչափք, ի հիմանց ուսումնասիրելով Մուտանիա-Պրուսա-Քէօթահիայի երկաթուղւոյ գիծը, Պ․ Նակէլմաքէրի և անոր սեղանաւորական խմբակին ներկայացուցիչ Պ․ Թուքայի միջոցաւ ինչ ինչ փոփոխութիւններ ներկայացուցած են պայմանագրոյն մէջ, որպէս զի կարենան վերջնապէս իրենց վրայ առնուլ շինութիւնը․

ՈՃԻՐՔ, ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ԱՅԼՆ

Եղեռնադատ ատեանն երէկ զբաղեցաւ դրամանենգներու դատով մը․ Ամբաստանեալք էին Քիւչիւք Չէքմէճէցի ոսկերիչ Մոշոն և Պալաթցի Իլիա և Նէֆթալի անուն հրեայներ․ Առաջինը մէճիտիյէի կեղծ քառորդներ շինած և միւս հրեայներն ալ շրջաբերութեան հանած էին․ Դատարանը՝ Պատժական օրինաց 143րդ յօդուածի տրամադրութեան համաձայն, տասնական տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց այդ երեք հրեայները․

—Այս առաւօտ գողութեան հետեւեալ դէպքը պատահեցաւ ի Բերա․

Սիթէ Տ'Ալէբի դրան առջեւ գտնուած սեղանաւոր ու ծխախոտավաճառ Ստեփան աղա Կիւլէրեան իւր խանութը նոր բացած էր, երբ երկու հոգի ներկայանալով տուփ մը ծխախոտ կ'ուզեն․ Խանութպանը դէպի խանութին խորը կ'երթայ տուփն առնլու, նոյն պահուն այդ մարդիկ գզրոցը բանալով մէջը գտնուած յիսուն ոսկւոյ չափ գումարը կը յափշտակեն ու կը փախչին․

—Կիրակի առաւօտ կամուրջէն մեկնող Շիրքէթի շոգենաւ մը Թոփխանէի առջեւ նաւակ մը ընկղմեց յորում միայն նաւավարը կը գտնուէր․ Մօտը գտնուող նաւակներ օգնութեան փութալով ազատեցին զայն․

—Զմիւռնիայէն առնուած մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, անցեալ ուրբաթ գիշեր Մէնէմէն գաւառակի Ալի Աղա ագարակին մէջ ոճիր մը գործուած է․ Ագարակի խրճիթներէ միոյն մէջ եօթանասուն տարեկան մարդ մը և տասն-երկու տարեկան տղայ մը կախուած գտնուեր են․ Տեղական կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած ազդու միջոցներու հակառակ, ոճրագործք տակաւին ձերբակալուած չեն․ Այդ ոճրի շարժառիթին համար մէկ կողմէ կ'ըսուի թէ տեղացիք ոմանք վրէժխնդրութեան համար այդ ոճիրը գործած են և միւս կողմէ կ'ըսուի նաեւ թէ սպանելոյն ազգականք այդ միջոցին դիմած են ժառանգութեան խնդրոյ մը համար․

—Զմիւռնիոյ Խիտմէթ լրագիրն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Րէիս Տէրէի աւազակութեան դէպքին վրայ․

Տեղական կառավարութեան կողմէ ղրկուած ոստիկանք և հարցաքննիչ դատաւորք քննութիւններ կատարելով հաստատած են թէ տասն երեք աւազակներ, յոտից ցգլուխ զինեալ, նաւակով մը Րէիս Տէրէ եկեր են, իրենցմէ մէկ քանի նաւակի մէջ ու ծովեզրին վրայ թողլով իբրեւ պահապան․ Ցամաք ելլողները, ժողովուրդը յանկարծակիի բերելու նպատակաւ, սկսեր են հրազէն պարպել իրենց դէմ ելլողներուն վրայ և այսպէս հինգ վեց հոգի վիրաւորեր են․ Ժողովուրդն այս յանկարծական յարձակումներէն շուարած պահուն աւազակք տուներ ու խանութներ կը կողոպտեն և մէկ քանի հոգիներ եւս վիրաւորելէ յետոյ, իրենց կողոպուտը առնելով կը փախչին․ Գիւղացիներէն երեք հոգի սպաննուած և ութ հոգի վիրաւորուած են, որոց երկուքին վէրքերը մահացու է․ Ժողովուրդը չէ կրցած ինքզինքը պաշտպանել․ միայն Անտրիքօ անուն քսան տարեկան երիտասարդ մը փողոցի մը անկիւնը կենալով աւազակներէն մին վիրաւորեր է հրացանի հարուածով մը և այսպէս այդ փողոցի մուտքն արգիլեր է աւազակաց դէմ․ Հաստատուած է թէ այդ աւազակներ Այվալըգցի են, զի տեղւոյն յատուկ հագուստներ կը կրեն եղեր, և թէ իրենց գործածած զէնքերն ալ Մարթինի և Վինչէսթըրի հրացաններ են․ Կը կարծուի թէ այդ աւազակաց հետ գըտնուէին Րէիս Տէրէցի երկու չարագործներ, որք ժամանակաւ մարդասպանութիւն գործելով փախած էին․ Տեղական կառավարութիւնն ամէն միջոց ձեռք առած է այդ աւազակաց ձերբակալման համար․

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Սէլանիկէն աւազակութեան հետեւեալ դէպքը կը հաղորդեն․

Աւազակաց խումբ մը, բաղկացեալ 24 հելլէններէ, հրամանատարութեամբ Զանաքա անուն մարդու մը, անցեալ շաբաթ 28 յունիս (Ն․ Տ․) դէպի Ալչար կ'երթային, ուր նոր գիւղ մը հաստատուած է Պ․ Շարնօյի վերաբերեալ ծարրաքարի հանքի մը շահագործման առթիւ, երբ հանդիպեցան օսմանեան զինուորաց խումբի մը, ընդ հրամանատարութեամբ հազարապետի մը, որ կ'երեւի թէ նախապէս տեղեկութիւններ առած էր այդ աւազակաց խումբին շարժմանց վրայ․ Թիքվիշի մօտ պզտիկ կռիւ մը տեղի ունեցաւ զինուորաց ու աւազակաց միջեւ․ աւազակներէ մէկը սպաննուեցաւ և երկուքը վիրաւորուեցան․ Զանաքա իւր միւս մարդոց հետ դէպ ի Մանասթըր փախաւ․

Սթէֆօ անուն մարդու մը հրամանատարութեան ներքեւ գտնուած Պուլկարներէ բաղկացեալ աւազակաց խումբ մը յունիս 29ի (Ն․ Տ․) կիրակի օր Թէքքէշ գաւառակի Մէրզէնքօ գիւղին մէջ երեւան ելլելով կողոպտեր են Ալթընի եղբարց անտառին մէջ աշխատող գործաւորները և յետոյ գանակոծեր են․

Կէլօ աւազակապետին խումբն, որ կը բաղկանայ ութ Պուլկարներէ, հնազանդութիւն պիտի յայտնէ․

Պուլկար կառավարութիւնը բժշկական հսկողութեան կ'ենթարկէ Սպանիայէն եկած նաւերը՝ Պալչըքի, Պուրկազի և Վառնայի նաւահանգստաց մէջ․

—Հալքիի Յունաց Աստուածաբանական վարժարանին վկայականաց բաշխումն այս կիրակի տեղի ունեցաւ ի ներկայութիւն Յունաց Պատրիարքին և Յունաստանի դեսպանին․

—Երէկ Կ․ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց [illegible] անուն զբօսանաւ մը, որ ունի 47 տակառաչափ տարողութիւն, 32 նաւաստի, 145 ձիու ույժ ունեցող մեքենայ մը և ժամը 13 մղոն արագութիւն․ Շոգենաւին մէջ կը գտնուէր տէրը, ռուսիացի Պ․ Քօրնիցով, ընտանեօք․

—Երէկ նաւահանգիստս ժամանեց ռուսական շոգենաւ մը որ Վլատիվոսթոքէն կուգար ուղեւորներով և բեռցած էր մեծ քանակութեամբ թէյ․ Այս շոգենաւ առանց կենալու ուղղակի Օտեսա գնաց․

—Սեւ ծովու Էրէյլիի մէջ արտ մը փորուած պահուն արոյրէ գեղեցիկ արձան մը գտնուած է, որ աղջիկ մը կը ներկայացնէ․ Կայս․ Թանգարանի տնօրէնութիւնն իմանալով որ արտին տէրն այդ արձանը օտարներու պիտի վաճառէ, հեռագրաւ հրաման ղրկած է այդ վաճառումն արգիլել և արձանն ապահով տեղ մը դնել յանուն կայս․ Թանգարանի․

—Երէկ, Սիլիվրիքափուի, Զուքուր Պօսթանի և Զըրըճը Զայըրի շրջակայքը մարախ տեղացեր և ժողովուրդն սկսեր է ոչնչացնել այդ վնասակար անասնիկները․

—Ոստիկանութիւնն երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորեց տասն և վեցի չափ չարագործներ Իսկէնտէրունի, Մէրսինի և Պէյրութի ճամբով․

ՃԱՇԱՐԱՆ ԲԵՐԱՅԻ

Մի քանի տարիներէ ի վեր Ղալաթիոյ հրապարակին վրայ ճաշարանս յաճախող պատուարժան Հասարակութեան, թէ կերակրոց եւ թէ ըմպելեաց մաքրութեան և գնոց չափաւորութեան մասին արտայայտած գոհունակութենէն քաջալերուելով, այս անգամ Բերա Ֆրանսական դեսպանատան դիմաց Լօրանտօ փողոցին մէջ ճաշարան մը բացի, ուր գիշեր և ցերեկ պատրաստ եմ գոհացնել արգոյ յաճախորդներս եւրոպական ու արեւելեան մաքուր կերակուրներով, լաւ ծառայութեամբ եւ չափաւոր գներով․

Յուսալի է թէ արգոյ Հասարակութիւնն պիտի հաճի մի անգամ այցելել այս նոր ճաշարանս, հաւաստի լինելու համար վերոգրեալ պարագայից․

193 ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԻՒՊԷՆՑ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ․ ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 7 Յուլիս․— Չեռնակորայի Մելինա իշխանուհին Վիեննա ժամանեց Ֆրանցէնսպատէ․

ՊԱՐՉԷԼՈՆԱ, 7․— Պարչէլոնայի կուսակալն արգիլեց ամեն հակապահպանողական ցոյց (ի Մատրիտ կատարուած նախարարական փոփոխման առթիւ)․ Պահպանողական Ակումբին առջեւ հաւաքեալ բազմութիւնը ցրուեցաւ ի ձեռն ոստիկանութեան․ Մի քանի վիրաւորեալք․ Բարեկարգութիւնը վերահաստատուեցաւ․

ՓԱՐԻԶ, 7․—Անուղղակի տուրքերէ եւ մենավաճառներէ Ֆրանսայի ելմտական նախարարութեան հասոյթք յունիս ամսոյ մէջ 8 1/2 միլիոն Փր․ աւելի են ենթադրեալ գումարէն և 14 1/2 միլիոն Փր․ աւելի 1889 տարւոյ յունիս ամսոյ հասոյթէն, (որ սակայն՝ Արուեստահանդէսին պատճառաւ՝ սովորականէն աւելի հասութաբեր եղած էր Ֆրանսայի ելմտական գանձուն․)

ՔՐԻՍԹԻԱՆՍՈՒՆՏ, 7․— Գերմանական նաւախումբն, յորում Վիլհէլմ կայսր պտոյտ մը կ'ընէ Նորվեկեան ծովեզերաց շուրջ, հոս ժամանեց այսօր յետ միջօրէի․ Օդն անձրեւաբեր․

ԼԻՍՊՈՆ, 7․— Երեսփ․ Ժողովը քուէարկեց տրոց վրայ 6 % յաւելում․

ՎԱԼԵՆՍԻԱ, 7․—Երէկ 20 անձինք Վալենցիոյ նահանգին մէջ հնտախտէ բռնուեցան, իսկ Վալենցիոյ քաղաքին մէջ՝ ո՛չ ոք․

ՄԵՔՍԻԿԱ, 5․—Մեքսիկայի Հանրապետութեան պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Սան-Սալվատորի Հանրապետութեան կողմէ առ Մեքսիկայի Նախագահն ուղղեալ հեռագիր մը, որ կը ծանուցանէ թէ Զօր․ Զէթա այդ Հանրապետութեան Նախագահութիւնն ստանձնած է յետ մահուան Մէնէնտէզ զօրավարին, որ մեռած է պաշտպանելով նախագահական տունը․ Կը կարծուի թէ Մեքսիկա պիտի ճանչէ իրաց նոր վիճակն ի Սան-Սալվատոր․

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 26 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)		109 1/2
3 » »	» (վճարելի)	109 1/8
3 » Բարիզի	» (պանքայի)	23 2 1/2
3 » »	» (վճարելի)	23 7 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց․ (Միսթ․ Ս․ Սէրի		20 6
Պորսային գոցուելէն վերջ	»	20 4 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուն	»	19 36
Կէս օրին	»	19 31

ԽՕԹԻԳՐԱՅԻ ՏԱԽԻԼ

Երէկ երեկոյ	59 35
Այս առաւօտ	59 15
Կէս օր	59 10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A․ Սէրի	40 3/8
»	B․ »	24 1/2
»	C․ »	20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սօսիէթէ ճէնէրալ	Անգլ․	Լր․	4 38 Գ․Կ
Քրէտի ճէնէրալ	Օսմ․	»	9 28 » »
Պանք տը Գօնս	»	»	7 10 » »
Օսմ․ Շոմէն էմփլէօը	»	»	4 76 » »
Թրամուէյ	»	»	505
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր․	75 1/2
[illegible]	Գ․ Կ․		138

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրշ․	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 29
Անգլիական ոսկի	»	110 20
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 36
Իմբէրիալ	»	90 20
Քրիմիզ	»	51 20
Ռուսալի թղթադրամ	»	7 91
» արծաթ	»	80
Մէճ․ արծաթ․ (տարբ)	»	108 3
Վէշնոց	»	108 20
Չէյրէքնոց	»	108 10
Մէթալիք	»	100 10
[illegible]	»	13 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 7 Յուլիս, ժամ 3 վայր․ 40 երեկոյ

Ֆրանսական Րանթ 3 %	91 15
» » 4 1/2 %	106 75
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ․	18 37 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	76 62 1/2
» Բէժիի բաժնեթուղթք	267 50
Պանք Օթոման	576 87 1/2
Քրէտի Լիօնէ	741 25
Իտալական Րանթ 5 %	93 15
Հելլենական 5 %	464
Փրէօրիթէ թիւրք (1890)	410
Եգիպտական միացեալ	483 75
Պանք տը Բարի	825
Օսմ․ մաքս․ արժէթուղթ	459 37 1/2
Սուէզի ջրանցք	2327 50
Սպանիական արտաքին	75 3/4
Րիօ Թէնթօ	[illegible] 25
Մէռիտիօնօ	702 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 22 1/2

Լոնտոն, 7 Յուլիս, ժամ 6 վայր․— երեկոյ

Անգլ․ քօնսօլիտէ	96 5/16
Օսմ․ » Սէրի Դ․	18 3/16
» » » Ա․	40 3/8
» » » Բ․	24 1/8
» » » Գ․	18 1/4
Փոխառութիւն 1877	102 1/4
Պանք Օթոման	12 15/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	95 1/8
» առանձ․ (փրիվիլէժիէ)	101
Տայրա Սանիէ	85 13/16
Տօմանիալ (փոխառ․ Ռօչիլտ)	100 1/2
Հելլենական 5 %	91 1/4
Մօնօփօլ »	75 3/4
Ռուսական 1889	91 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 21 1/2

Վիեննա, 7 Յուլիս, ժամ — վայր․ —

Օսմանեան երկաթուղի	36 20
» Բէժիի բաժնեթուղթք	119
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 10

Պերլին, 7 Յուլիս, ժամ — վայր․ —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 37 1/2
Ռուսալ թղթադրամ	235
Օսմանեան երկաթուղի	80 25
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ․	18 25

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԹԱՂՈՒՄՆ ՄԿՐՏԻՉ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ Ի ԹԻՖԼԻԶ

(Մեր մասնաւոր Թղթակցէն)

ԹԻՖԼԻԶ, 18 յունիս
(Երկուշաբթի)

Ամբողջ Թիֆլիզ ոտքի վրայ էր երէկ· Արդէն, ուրբաթ օրէն ի վեր՝ յորում աստ բերուեցաւ հանգուցեալ բարերարի մարմինը, արտասովոր շարժում մը կար քաղաքին մէջ· ո՛չ միայն հայ, այլ եւ ռուս թերթերը կ'զբաղէին այս մեծ յուղարկաւորութեամբ· Հեռաւոր ու մօտաւոր տեղերէ բազմաթիւ անձինք եկած են· առաջնորդարանը խռնուած է այցելուաց բազմութեամբ։

Յուղարկաւորութեան ու թաղման կարգադրութիւնք հասարակութեան ծանուցեցան հետեւեալ յայտարարութեամբ·

ԿԱՏԱՐԻՆԷ ՍԱՐԳՍԵԱՆ և բժիշկ ԼԵՒՈՆ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆՑԸ յայտնում են՝

ՄԿՐՏԻՉ Ս. ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆՑի ազգականներին, ծանօթներին և հանգուցեալի յիշատակը յարգողներին, որ հանգուցեալի մարմինը Թանդոյեան Ս. Աստուածածին եկեղեցուց, ուր դրուած է ժամանակաւորապէս, դուրս կը բերուի կիրակի, յունիսի 17ին, առաւօտեան ժամը 10ին և կը տանուի Վանքի Մայր եկեղեցին։

Երէկ առաւօտ, որոշեալ ժամէն շատ առաջ, ժողովուրդը խռնուած էր արդէն Մայր եկեղեցւոյ պարտիզին մէջ ու Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ շրջափակը, այնպէս որ հարկ եղաւ ոստիկանական շղթաներ հաստատել այդ երկու եկեղեցեաց առջեւ։ Սանասարեանի մարմինը Թանդոյեան ուսումնարանի սրահը դրուած էր, պսակներով շրջապատեալ։ Երկիւղած բազմութիւն մը, կիներ մանաւանդ, կ'երթային տեսնել հանգուցեալ բարերարի դէմքը՝ դագաղին ապակեայ բացուածքէն՝ ու սրտեռանդն Հոգւոց մը ըսել· ժամ 10ին (Ը. Ե.) այդ սրահին մէջ կատարուեցաւ «տան կարգը», յետ որոյ դագաղն հանդիսիւ դուրս հանուեցաւ։ Թէպէտ երկու չքեղ դրոգին (մեռելակիր կառք) պատրաստուած էին, սակայն ժողովուրդն ուզեց ինք անձամբ փոխադրել Սանասարեանի մարմինն ի Մայր եկեղեցի· ուստի, երեսուն անձինք որք հետզհետէ կը փոխուէին, իրենց ուսոց վրայ բարձրացուցին դագաղը՝ ոսկեհիւս ծածկոյթի մը մէջ առնուած՝ որուն վըրայ երեք պսակներ միայն դրուած էին, Կարնոյ Սանասարեան վարժարանի, Բեդրսպուրկի հայ հասարակութեան եւ Թուրքիոյ Հայոց։ Իսկ միւս պսակները զետեղուեցան մեռելակիր կառքերուն մէջ որք հետեւէին դագաղին։ Թափորին կը նախագահէր Գեր. Նար-Պէյ Սրբազան, քառասուն քահանայներէ շրջապատեալ։ Դպրաց առջեւէն կ'ընթանային Թիֆլիզի համքարները (զանազան արհեստապետութեանց պետեր) ամէն ազգէ, երեսուն մեծ դրօշակներով որք սեւ շղարշներու մէջ փաթաթուած էին. համքարներու պետը, պատուանշան ի կուրծս, կ'առաջնորդէր անոնց։ Ոստիկանական շղթայ մը շրջապատած էր թափորը, զայն բազմութենէն անջատելու համար. փողոցներու բերանն եւս զինուորք կեցած էին՝ սպիտակ համազգեստներով։

Դագաղին կը հետեւէին ազգակք՝ բժիշկ Լեւոն Տիգրանեանց՝ քեռորդի հանգուցելոյն, Պ. Վահրամ Մութաֆեան՝ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Հայոց աշխարհական դասուն, Պ. Աբգար Յովհաննիսեանց՝ ներկայացուցիչ Բեդրսպուրկի հայ հասարակութեան, բժիշկ Աւետիք Պապաեան՝ ի դիմաց Աղեքսանդրօպօլ քաղաքի Հայոց, Պ. Եւանգուլեանց՝ հանգուցելոյն մտերմագոյն բարեկամներէն, որ յանուն Սանասարեան վարժարանի փառաւոր պսակ մը դրած էր դագաղին վրայ, Բագուցի մեծահարուստ ազգային Պ. Առաքել Ծատուրեանց, Արարատի խմբագիր Պ. Պետրոս Սիմէոնեանց՝ որ յատկապէս եկած էր Էջմիածնէն, Պ. Աղեքսանդր Մելիք-Ազարեանց՝ ի դիմաց Կովկասու Բարեգործական ընկերութեան և այլք։ Պ. Պ. Յովհաննիսեանցի ու Եւանգուլեանցի բազկացը կրթնած՝ դագաղին կը հետեւէր սգազգեաց կին մը՝ Կատարինէ Սարգսեան՝ քոյր հանգուցելոյն։ Բազմաթիւ կիներ խառնուած էին յուղարկաւորաց դասուն։

Մոսկուայի, Բեդրսպուրկի և Խարքովի ռուսական համալսարանաց երեսուն հայ ուսանողք, որք արձակուրդի պատճառաւ Թիֆլիզ եկած են, կ'ընթանային դագաղին երկու քովէն, և մերթ ընդ մերթ իրենց ուսոց վրայ կը բառնային զայն։ Ասոնք կը կրէին իրենց ուսանողական համազգեստը։

Յուղարկաւորաց առաջին կարգը կը կազմէր տեղւոյս ինթելիգենցիան, այսինքն ընտրեալ դասը, ու բազմաթիւ պատուաւոր օտարազգիք, մեծաւ մասամբ ռուսներ։ Հազարաւոր ժողովուրդ կը հետեւէր ասոնց, մինչ նոյնքան բազմութիւն մը եւս խռնուած էր ճանբուն երկու կողմը ու Վանքի Մայր եկեղեցւոյ դուռը։ Կիրակէի պատճառաւ վաճառատունք ու խանութները գոց էին արդէն, ըստ տեղական սովորութեան· տանց պատշգամներն ու պատուհանները գրաւեալ էին բազմութեամբ։

Թափորը՝ Թանդոյեան եկեղեցիէն ելլելով, անցաւ Միխայիլովսքի փողոցէն ու համանուն մեծ կամուրջէն, որուն վրայ հոյակապ երեւոյթ մը առած էր։ Աղեքսանդրեան այգիին առջեւ, որ քառեակ պողոտաներու կեդրոն մը կը կազմէ, թափորին լուսանկարն հանուեցաւ։

Վանքի Մայր եկեղեցւոյ պարտիզին դրան առջեւ ոստիկանութիւնը անկարող կ'ըլլար բազմութիւնը զսպելու· Թափորին և յուղարկաւորաց մէկ մասին ներս մտնելէն յետոյ, հարկ եղաւ դուռները փակել· այս չխոհեմութեան միջոցին տասն չափ անձինք ոտից կոխան եղան, բարեբաղդաբար առանց մեծ վնաս մը կրելու· Կէս ժամէն, դուռները բացուեցան վերստին և ժողովուրդը ներս խուժելով, գրաւեց ընդարձակ պարտէզը։

Ժամերգութիւնն սկսած էր արդէն և Թիֆլիզի Գեր. Առաջնորդը, Մամբրէ եպիսկոպոս, պատարագ կը մատուցանէր Մայր եկեղեցւոյ մէջ, որ փոքր ըլլալուն՝ յուղարկաւորաց մէկ մասը միայն ներս առնուեցաւ· տաճարին դրան առջեւ բարձրաստիճան ռուս զինուորականք անձամբ կը հըսկէին բարեկարգութեան։

Յաւարտ պատարագին, Գեր. Նար-Պէյ Սրբազան՝ որուն քարոզութիւնը լսելու [illegible] կ'սպասէր Թիֆլիզի հայ ժողովուրդը, սրտայոյզ և իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ, իմաստալից չեշտերով նկարագրելով Սանասարեանի կեանքն ու բարեգործութիւնները, և մեծ բարերարի դագաղին առջեւ՝ անոր նմանող հանդիսանալու ազգը հրաւէր կարդալով։ Թուրքիոյ հայ եկեղեցականութեան պերճախօս պատուիրակին դամբանականը խորին տպաւորութեամբ համակեց բոլոր ունկնդիրները, մինչ դուրսը՝ պարտիզին մէջ համախմբեալ հազարաւոր անձանց բազմութիւնը՝ դառնութեամբ կը համակուէր անկէ զրկուելուն համար· որքան արդարացի էր այս ցաւ, այնքա՛ն և անդարմանելի, վասնզի եկեղեցւոյն մէջ շարժելու տեղ չէր մնացած։ Շատեր մինչեւ իսկ փափագ յայտնեցին որ դամբանականը պարտիզին մէջ խօսուի, սակայն պարագայք չէին ներեր։

Յետ հոգեհանգստեան աղօթից, ուսանողք և ժողովուրդ՝ դարձեալ իրենց ուսոց վրայ բառնալով դագաղը՝ դուրս հանեցին եկեղեցիէն և տարին գերեզմանին մօտ որ փորուած էր պարտիզին մէջ, տաճարին հիւսիսային կողմը։ Հաւլաբարի քահանայն ոտանաւոր մը կարդաց այնտեղ և Պ. Նիկողայոս Իզմիրեանց՝ ցաւակցական հակիրճ ճառ մը՝ ի դիմաց հայ ուսանողաց որք ներկայ կը գտնուէին յուղարկաւորութեան հանդիսին։

Ապա, ընդհանուր սրտայուզութեան մէջ, բարեյիշատակ Սանասարեանի մարմինն ամփոփուեցաւ ի հող։

* * *

Թաղումէն յետոյ, յուղարկաւորաց ընտրեալ մասն առաջնորդարանի դահլիճն ելաւ ուր տեսակցութիւններ ունեցան Գեր. Խորէն և Մամբրէ Սրբազաններու հետ, ցաւակցութեան փոխադարձ արտայայտութիւններով։ Գեր. Նար-Պէյ Սրբազան շնորհակալութիւն յայտնեց առ Պ. Վահրամ Մութաֆեան որ այնքան արժանաւորապէս ներկայացուցած էր Թուրքիոյ Հայոց աշխարհական դասն ու միանգամայն այնքա՛ն մեծ մասնակցութիւն մը ունեցած էր յուղարկաւորութեան հանդիսին կազմակերպութեան մէջ։

Հանգուցելոյն դագաղին նուիրեալ պսակները խնամով պահուած են Մայր եկեղեցւոյ մէջ և հաւանաբար Կարին պիտի ղրկուին Սանասարեան վարժարանին մէջ պահուելու համար ի յիշատակ ողբացեալ բարերարին։

Պսակներու թիւը կը հասնի քառասունի, որոց գլխաւորները նուիրուած էին հետեւեալներուն կողմէ.

Թուրքիոյ Հայք։
Բեդրսպուրկի հայ հասարակութիւն։
Երախտագէտ որդեգիրք Սանասարեան վարժարանին Կարնոյ։
Հայ գաղթականութիւն Բարիզի։
Հայ ուսանողաց միութիւն Բարիզի։
Հայ գաղթականութիւն Մարսիլիոյ։
Ազգ. Կեդրոնական վարժարան Կ. Պոլսոյ։
Գալֆայեան Որբանոց Խասգիւղի։
Ուսումնասիրաց Ընկերութիւն Կ. Պոլսոյ։
Կիւլպէնկեան Տեարք։
Գաբրիէլ Նորատունկեան։
Միքայէլ Ցակոբեան։
Կովկասու Հայոց Բարեգործական ընկերութիւն։
Նոյն ընկերութեան Պաթումի վարչութիւնը։
Պաթումի Վրացիք։
Խաչիկ Մաթէոսեան (Նախկին սան հանգուցելոյն և այժմ տեսուչ Երուսաղէմայ ագարակին որ ի Նալովա։ Այս պսակ Թիֆլիզ ղրկուած էր յատուկ ներկայացուցչի մը ձեռամբ։)
Կիլիկեցի հայ մը։
Թիֆլիզի հայ արհեստաւորք։
Թիֆլիզի Ազգ. Վարժ. հոգաբարձութիւն։
Բեդրսպուրկի համալսարանի և բժշկական ճեմարանի ուսանողք։
Թէյլաւի հայ հասարակութիւն։
Ուսուցչական մարմին Ներսիսեան դըպրոցի։
«Արձագանք» ի խմբագրութիւն։
«Արաքս» ի խմբագրութիւն։
Առաքել Ծատուրեանց։
«Կովկաս և Մէրկուր» շոգենաւային ընկերութիւն։
Սենեկապետ Պաղտասար Ցակոբեան (Կ. Պոլիս)։

Դեռ կան ուրիշ պսակներ ալ, զանազանաց կողմէ նուիրեալ։ Պսակներու մեծագոյն մասն արհեստական ծաղիկներով պատրաստուած են ու զիրար կը գերազանցեն չքեղութեան և ճաշակի կողմէ։ Բեդրսպուրկի եւ Թուրքիոյ Հայոց պսակները զուտ արծաթեայ են եւ արհեստական նրբակերտ արտադրութիւնք։ Կը լսենք թէ Սանասարեան վարժարանի բարձրագոյն կարգի ուսանողաց նախաձեռնութեամբ՝ ուսանողք և ուսուցիչք հանգանակութեան ձեռնարկած են, ոսկի պսակ մը նուիրելու համար իրենց բարերար հօր գերեզմանին։

* * *

Երէկ, յետ թաղման, մինչեւ իրիկուն ուշ ժամանակ, ուխտատեղի մը դարձած էր Սանասարեանի գերեզմանը։ Յուղարկաւորաց բազմութեան ցրուելէն յետոյ, սկսան խումբ խումբ հասնիլ կիներ, մանուկներ, ծերունիք, մեծաւ մասամբ աղքատ դասակարգի պատկանող, որք բարեպաշտ երկիւղածութեամբ մը կուգային աղօթել բարերարին հոգւոյն։ Սրտայոյզ էր լսել խօսակցութիւնն այդ գեղջուկներու որոցմէ շատեր առանց որոշակի գիտնալու թէ ո՛վ էր ու ի՛նչ ըրած էր մեռնողը, ժողովրդական հոսանքէն մղուած՝ եկած էին իրենք ալ արցունք մը խառնել ընդհանուրին արտասուաց և աղօթք մը՝ այլոց աղօթքին· բայց ամենքն ալ իմացեր էին թէ մեծագործ բարերար մըն էր այդ նոր դըրուած հողակոյտին տակ հանգչող ծերունին։

Երբ գիշերուան ստուերներն սկսան տարածուիլ Վանքի եկեղեցւոյ տխրամած պարտիզին վրայ, աղօթող կանանց ու ծերերու խումբերն սկսան ցրուիլ ու հեռանալ տակաւ առ տակաւ, և իր գերեզմանին մէջ՝ թմբիներու տակ մինաւորիկ թողուլ Սանասարեանը, առընթեր շիրմաց այն մեծանուն Հայերուն, որոց նման հանգուցեալ բարերարի յաւիտենական քունն եւս պիտի օրօրուի Կուր գետի յաւիտենական խոխոջումներովը որք կը լսուին Մայր եկեղեցւոյ պարիսպներուն ստորոտէն։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՍԱՀԱԿ—ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ

Ահաւասիկ այն քննադատութիւնը զոր Արժ. Եղիշէ վարդապետ Դուրեան ըրած է Իզմիրեանց կտակի Յանձնաժողովին ներկայացեալ «Մովսէս Խորենացւոյ աշխարհաբար Թարգմանութեան» վրայ, երկասիրութիւն Արժ. Խորէն վարդապետ Ստեփանէի։ Գործոյն ընդարձակութեանը պատճառաւ, ստիպուած ենք մաս առ մաս հրատարակել զայն։

Վսեմափայլ Տէր,

Ուշադրութեամբ ընթերցայ Արժ. Խորէն Ծայրագոյն վարդապետ Ստեփանէի զՄովսէս Խորենացւոյ երկասիրութիւնն, զոր Պատուարժան Յանձնաժողովդ հաճած էր յղել ինձ ի քննութիւն։

Ամբողջ գործն կը բաղկանայ մի ընդարձակ Առաջաբանէ, Խորենացւոյ պատմութեան բնագրի աշխարհաբար թարգմանութենէն ռուսահայ կամ արեւելեան լեզուաւ և ութ հարիւրէ աւելի ծանօթութիւններէ՝ որք կը ծառայեն բնագրի բանասիրական, պատմական և այլ կէտերն լուսաբանելու· իսկ ի վերջ մատենին կան նաեւ յաւելուածական հինգ հատուածներ· Ա. Մովսէս Խորենացւոյ Հայկական պատմութեան Չորրորդ կարծուած դրքեց նոր գտնուած հատուած· Բ. Հին Հայոց համառօտ աշխարհացոյց· Գ. Ժամանակագրական ցուցակ, Դ. Քսենոփոնի Կիւրոպէդիայից մի հատուած· Ե. Պեհիսթունի արձանագրութիւններից քաղուածք մի։

Թէպէտ և Արժ. Աշխատասիրողն մեր ազգային պատմութեան հրաշակերտն ժողովրդեան ընթերցման յարմար և հեշտ գործելու նպատակաւ ձեռնարկած է յայդ երկ, սակայն ոչինչ նուազ նաեւ բանասիրաց ուշադրութեան արժանի կացուցած է զայն՝ անխուսափելի իմն եղանակաւ, վասն զի մեր պատմահօր այդ գլուխ գործոյն իւր բովանդակութեամբ ոչ միայն Հայ մատենագրութեան գերազանց արտադրութիւններէն մին է, այլ եւ իբր հնախօսական յիշատակարան մի՝ գիտական աշխարհի ուշն իրաւամբ գրաւած է իւր վրայ։

Արդ, Խորենացւոյ պատմութիւնն թէ՛ ժողովրդեան համար ընթեռնլի և թէ՛ միանգամայն բանասիրաց հաճելի ընծայելու պայմաններով Արժ. Ստեփանէ վարդապետի ըրած ձեռնարկութիւնն՝ պէտք է խոստովանիլ թէ՝ որչափ գեղեցիկ նո՛յնչափ և դըժուարին գործ մ'է արդարեւ։

Վասն զի թարգմանելու և լուսաբանելու համար զԽորենացին՝ տարակոյս չկայ թէ գլխաւորապէս հարկ է նախ՝ քաջ գիտել հին Հայերէն լեզուն· երկրորդ՝ անգէտ չ'ըլլալ ազգային եւ օտար բանասիրաց քննական տեսութեանց՝ որոց առարկայ եղած է՝ մանաւանդ քառորդ դարէ մ'ի վեր՝ Մ. Խորենացւոյ անձն ու գործը· երրորդ՝ կարեւոր է ունենալ ընդարձակ հըմտութիւն ի հնումն մեզ դըրացի եղող ազգաց պատմութեան, ինչպէս նաեւ Ազգային մատենագրութեան, Ընդհ. Եկեղեցւոյ պատմութեան մասին եւ այլն· և չորրորդ՝ այդ ամէն տարերաց ներդաշնակաւոր խառնմամբն յաջողիլ յարդիւնս ածելու անձնական անկախ և հետազօտ ուսումնասիրութեամբք ճոխացած գործ մի, և ո՛չ թէ պարզ գաղափարողի մը դեր կատարել։

Ինչպէս կ'երեւի գործոյն Առաջաբանէն՝ Արժ. Խորէն Վարդապետ այդ պատրաստութիւններն ըրած է իւր մէջ, և Խորենացւոյ թէ՛ անձին և թէ՛ բնագրի թարգմանութեան՝ ինչպէս նաեւ ծանօթութեանց մասին աչքէ անցուցած է ազգային եւ օտար այն երկասիրութիւններն, որք ուղղակի կըրնային դիւրացնել իւր ծանրակշիռ աշխատութիւնը· Բաց աստի՝ յանհմտութենէ կամ յանուշադրութենէ գրըչագրաց ի պատմութեան Խորենացւոյ մուծեալ աղճատութիւններն և սխալներն ուղղելու և ըստ այնմ լաւ թարգմանութիւն մ'ընելու համար զանց չէ ըրած գրչագրաց տարբերութիւնքն, մանաւանդ օգտուած է Ներսէս Լամբրոնացւոյ անուամբ Խորենացւոյ պատմութեան ձեռագրի մը բաղդատութենէն, զոր Ց. Կարինեան հրատարակած է ի Տփխիս 1858ին։ Թէ ո՛ր աստիճան յաջողած է Արժ. Խորէն վարդապետ իւր երկասիրութեան մէջ՝ կը փութամ համառօտիւ պարզել իմ տեսութիւններս առանց մանրամասնութեանց իջնելու։

Ա. Հին հայերէնի մասին Արժ. Ստեփանէ վարդապետի հմտութիւնն բնականաբար ա՛ն առաւել դիւրին պիտի լինէր մեզ գնահատել, երբ առանց ս և է առաջնորդ ունենալու առանձին միայն նա ի թարգմանութեան Խորենացւոյ, բայց արդ՝ որովհետեւ իւր գործոյն գերազանցապէս նպաստած են Լանկլուայի, Ֆլորիվալի, Լաուէրի, Մ. Էմինի և այլոց թարգմանութիւնք՝ զորս իւր աչաց առջեւ ունեցած է (և այդ առաւելութիւն մ'է անշուշտ քան թերութիւն) չենք կարող վճռական բան մի ասել· միայն թէ կը կարծենք իրաւունք ունենալ կասկած մը յարուցանելու մեր մտաց մէջ՝ ինչ ինչ բառերու անճիշդ նշանակութեանց եւ ուրեք ուրեք սխալ հասկացողութեանց հանդիպելով ի թարգմանութեան բնագրին։ Ցիշենք մի քանին միայն·—Շամիրամայ շինած քաղաքի նկարագրին մէջ (Ա. ԺԶ) «Եւ ըստ պատշաճի իւրաքանչիւր տեսանելեաց» խօսքն Արժ. Խորէն վարդապետ կը թարգմանէ այսպէս· [illegible]· ուր տեսանելեաց բառն պէտք էր թարգմանել դիտանոց (belvéder)։ Նոյն գրքի (Լ.) գլխոյն մէջ «Այլ և ճաշ ասեն գործել Արդաւանայ ի պատիւ Արտաշիսի և [illegible]» խօսքն կը թարգմանէ «Արդաւանը ճաշ է պատրաստել ի պատիւ Արտաշիսի և [illegible]»· պէտք էր ընդհակառակն թարգմանել· «[illegible]»։ (Բաղդ. Բ. ԾԱ)։

Բնագրի Բ. գրքի Ը գլխոյն մէջ «բայց զտէրութիւնն Աշոցայ և զսեպհականութիւն Տաշրոյ կարգէ Վաղարշակ» այն խօսքը թարգմանուած կը տեսնեմք· «բայց Աշոցի տիրած երկիրը···»—Աշոց գաւառի անունն է և ո՛չ մարդոյ եւ հետեւաբար պէտք էր թարգմանել «Աշոց գաւառի տանուտէրական հողերն» և այլն։

Նոյն գրքի ԿԱ գլխոյն մէջ «ընդվայր յամելով երկվարանն» խօսքն կը թարգմանէ «[illegible]», փոխանակ թարգմանելու «[illegible]»։ Միեւնոյն գլխոյն մէջ «ոմանք ասեն ի ծնանելն զսա (զԱրտաւազդ) դիւթեալ պատահարաց կին» խօսքը «[illegible]» թարգմանելով իմաստն մութ թողած է և անհասկնալի· որոշակի պէտք էր գրել՝ առ մերայինս ի գործածութեան եղած ռամկահաւատ սա խօսքը թէ [illegible], այսինքն թէ ո՛ւ է կերպով դիւաց ազդեցութեան ենթարկուած է։

Դարձեալ նոյն գրքի ՁԲ գլխոյն մէջ «Կուսան համեստ [illegible]» խօսքը կը թարգմանէ, «Համեստ կոյս [illegible]», զոր պէտք էր թարգմանել· «[illegible] (օրինակով) [illegible]»։

Իսկ Գ. գրքի ԿԱ գլխոյն հետեւեալ հատուածն «Ոմանք ի չարափառացն աշակերտացն առեալ զգիրս Թէոդորոսի Մամուեստացւոյ, զվարդապետին Նեստորի և զաշակերտին Թէոտորի (Դիոտորի) գնացին յաշխարհն Հայոց» այսպէս կը թարգմանէ Արժ. վարդապետն· «Աղանդաւոր աշակերտներից ոմանք առնելով Թէոդորոս Մամուստացու (!) Նեստոր ուսուցչի և Թէոտոր աշակերտի (!!) գրքերը՝ գնացին Հայոց աշխարհը»։ Այս խօսքն ծայրէ ի ծայր սխալ թարգմանուած է· Թէոդորոս Մամուեստացւոյ գրոց թարգմանութիւնք միայն յաշխարհն մեր բերուած պիտի լինին՝ որպէս յայտ է ի պատասխանւոյ Սահակայ և Մեսրոպայ՝ զոր գրեցին առ Պրոկղ պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ· Զվարդապետին Նեստորի և զաշակերտին Թէոտորի բացայայտիչք են Թէոդորոսի Մամուեստացւոյ, որ արդարեւ Նեստորի վարժապետն էր և Դիոտորի աշակերտ։ Իսկ Թէոդորոսի Մամուեստացի մակդիրն փոխելով Սամոսատացւոյ՝ Արժ Խորէն վարդապետ եկեղեցւոյ պատմութեան մէջ գոյութիւն չունեցող անձնաւորութիւն մը կ'ստեղծէ։

Բնագրի թարգմանութեան այսօրինակ ուրիշ թերութիւններն ի բաց թողլով հանդերձ՝ զանց կ'ընեմք յառաջ բերել այն տեղի բացատրութիւններն, անխնամ շարադրութիւններն և բառերու կամայական նշանակութիւններն, նաեւ տպագրական վրիպակները բաց յայնց, զորս թարգմանիչը նշանակած է ի վերջ յառաջաբանին ամբողջ տասն էջերու մէջ։

Արժ. Թարգմանիչն Խորենացւոյ պատմութեան ամբողջին թարգմանութենէն զատ՝ ի յաւելուածի մատենին՝ որպէս վերեւ յիշեցինք՝ Մ. Խորենացւոյ պատմութեան Չորրորդ կարծուած գրքէն նոր գտնուած հատուածոյն (հրատարակեալ ի Բազմավէպ հանդէսի 1851) թարգմանութիւնն եւ դրած է։ Այս հատուածոյն թարգմանութիւնն՝ որ հազիւ կը բաղկանայ երեք երեսներէ՝ մէկէ աւելի դիտողութեանց տեղի կուտայ· զոր օրինակ «Տրդատայ առանձնացման երբ պատճառ ցոյց տալով նախարարաց խորհուրդն, հատուածոյն հեղինակը կը յաւելու «բայց ինքն թագաւորն հեռանայր ի գաւառն Եկեղեաց, [illegible]·» այս վերջին խօսքը Խորէն վարդապետ թարգմանած է «[illegible]» ուր բոլորովին հակառակը պէտք է իմանալ· «[illegible]» կը թարգմանէ «[illegible]»—իւղը չծխար։ Նոյնպէս «[illegible]» կը կոչէ Արժ թարգմանիչը զմարմին Սրբոյն Տրդատայ՝ չըգիտեմ բնագրին ո՛ր խօսքէն հանելով· Սրբոյ մը մարմինը [illegible] կոչել տարօրինակ կը թուի մեզ։ Ի վերջ հատուածոյն զարմանալի անուշադրութեամբ 57 թիւը կը կարդայ 75 և կը գրէ, «որն (Տրդատ) եօթանասուն և հինգ տարի թագաւորելուց յետոյ» այլն· կը թուի թէ Արժ. թարգմանիչը մոռցած է ի վերջ Բ. գրոց Խորենացւոյն իւր թարգմանած բնագրի տողերն «որը թագաւորեց յիսուն և վեց տարի»։

Թարգմանութեան մասին գործոյն այս թերութիւնները նշանակած ատեն չենք մոռնար յիշատակել սակայն այն առաւելութիւնը զոր Արժ. Թարգմանիչն յաջողած է տալ իւր երկոյն՝ լուսաբանելով կամ ուղղելով՝ ըստ Լամբրոնեան ձեռագրին՝ բնագրի սխալ կամ մութ կէտերէն շատերը, որոց կարեւորագոյնները կը տեսնուին հետեւեալ ծանօթութեանց մէջ (18, 26, 29, 41, 82, 100, 120, 242, 266, 303, 307, 314 318, 362, 498, 598, 675, 683) և այլն։

Ի վերայ այսր ամենայնի՝ Արժ. Ստեփանէ վարդապետ չափազանց կարեւորութիւն ընծայելով այդ ձեռագրի ճշդութեան՝ մերթ աղճատումներ կը կարծէ տեսնել ի Վենետ. տպագրին և մերթ անկարեւոր փոփոխութիւններ ի ներքս կը մուծանէ։ Բաց աստի շնորհիւ այդ ձեռագրին երկու գըլխաւոր պատմական սխալներ գործած է· առաջին՝ Գնդունեաց Զօրայ նահապետը Գնունի հռչակելով հակառակ ստոյգ և որոշ պատմութեան Խորենացւոյն (Մատ. 302), և երկրորդ «Մամեստիա քաղաքն մեզ անծանօթ է» ըսելով զԹէոդորոս Մամուեստացին կ'ընէ [illegible]։ Զայսմանէ խօսեցանք արդէն։

ԵՂԻՇԷ Վ. ԴՈՒՐԵԱՆ
(Շարունակելի)

ԱԶԴ

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Ուիլքի, Լիվրբուլէն աստ եկաւ ընդհանուր վաճառքով։
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ
[illegible] ընկ.

ԱԶԴ

ՔԻՒՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

CUNRD

Morocco շոգենաւը Կլասկովէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 17ին։

Cherbourg շոգենաւը Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 21ին։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՐԱՆ

Տոքթ. Պ. Ք. Մաքրիի ու Պ. Ա. Քոսթանդինիտիի բժշկական դարմանարանին մէջ, ի Բերա Թէփէ Պաշը Թաղապետական պարտիզին դէմ թիւ 43, ամէն օր կէսօրէն յետոյ եւրոպական ժամ 3էն մինչեւ 6, Տոքթ. Պ. Ք. Մաքրի, Պ. Ա. Քոսթանդինիտի, Պ. Ժ. Գարաբամպօթի, Պ. Ս. Սթամաթիատի, Պ. Ն. Սալապանտաս, Պ. Ի. Քոմնօսպուլօ և Պ. Ժ. Խատճօղլու կը դարմանեն ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւններ, կանանց հիւանդութիւններ և աչքի, ականջի, քթի կոկորդի մորթի ու ծննդական գործարանաց հիւանդութիւններ ինչպէս նաեւ վիրաբուժական գործողութիւններ եւս կը կատարեն։ Շաբաթը երկու անգամ, այսինքն երեքշաբթի ու ուրբաթ օրերը, ձրիաբար կը դարմանեն իրենց ներկայացող հիւանդներն և միւս օրերը խիստ «աժան» վարձքով մը։ Վերոգրեալ բժիշկներն շաբաթը երկու անգամ, երկուշաբթի ու շաբաթ օրերը, խմբովին ներկայ պիտի գտնուին խորհրդակցութեամբ դարմանելու համար դժուար ու արտաքոյ կարգի հիւանդութիւնները։ Այդ օրերու մէջ ուրիշ հիւանդներ եւս պիտի դարմանուին։

Այս դարմանատան ուրիշ դուռ մ'ալ որ կը բացուի Մեծ փողոց Ֆրանսական գեղանատան հանդէպ Լորանտօ անձուկ փողոցին մէջ թիւ 8։

Տոքթ. Պ. Գ. Մաքրի եւ Պ. Ա. Քոսթանտինիտի իրենց յաճախորդները մասնաւորաբար պիտի ընդունին առաւօտներն եւրոպական ժամ 9էն մինչեւ 12։ 201 3—13

ՍԻՐՈՓԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 Սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սէգալ և Պօսէն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սէգալի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլոցի և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրուէ ձկան իւղին և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Հայվանաթը միրիյէ իչուն միւպայաա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան իքի միլյոն գըյէ քիւահըն պէհէր գըյէսի եիրմի իքի փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հազիրանըն եիրմի եէտինճի կիւնի գարարը գաթիի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի նիւզոլէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իհալէսինէ թալիպ օլանլարըն մազպատ Սէրասքերի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

25 Հազիրան 1890 257
Նօ. 47 1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Մինտէր եիւզը գըլէյի ճէտիտ ալթը պին, պէհէր գըյէսի ճէտիտի իքի ղուրուշ օթուզ աքչէյէ փարա։

Գըլըֆլըգ աղաճընտան մաթարա թըփասը ատէտ օն պին, պէհէրի օն պիր պուչուգ փարա։

Մէնկէնէ մուգավասը ատէտ պին, պէհէրի իւչ պուչուգ փարա։

Գօզալը նէֆէրաթ բիւսքիւլիւ ատէտ գըրգ պին, պէհէրի եիրմի պէշ տօգսան փարա։

Գասա քէնտիրինտէն էքըլի իմալի իր, գըյէսի ճէտիտ ալթը պին, պէհէր գըյէսի ճէտիտի 5 պուչուգ ղուրուշ։

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ Սարաճխանէ անպարլարը իլէ Իզմիտ ֆապրիգայի հիւմայունը իչուն միւնագասասը օլան պալաաէ մուրագգամ պէշ գալէմ էշյանըն թէմտիտըն իքինճի կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլէճէկի իւչիւնճիւ կիւնիւ նիւզոլէ պէշ թէնզիլաթը գապուլ օլունաճաղընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն մազպատ Սէրասքերի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

25 Հազիրան 1890 258
Նօ. 48 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Մէրքէզի սալթանաթը Սէնիյէտէ պուլունան հայվանաթը միրիյէ իչուն միւպայաա օլունաճագ սամանըն իթասընա թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին թաքրիպէն իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մազպատ Սէրասքերի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

25 Հազիրան 1890 259
Նօ. 49 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Ասաքիրի Շահանէ մուայէնաթը իչուն միւպայաա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան գըմըն պէհէր գըյէսի թէօրթ ղուրուշ օն եէտի փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հազիրանը րումինին [illegible] սէքիզինճի պէնչշէմպէ կիւնիւ գաթիէն իհալէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն մազպատ Սէրասքերի լէվազըմաթ տայիրէսինէ թաֆսիլաթ ճէմալէտէն ալմալարը իլան օլունուր։

25 Հազիրան 1890 260
Նօ. 50 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԼՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասուցն 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱՒԷՏ ՆԻՒԹԵՐ

ՔՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 147, ՆԻՒ ՊՈՆՏ ՍԹՐ. ԼՈՆՏՈՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԸ ԺՈՒԱՅՕ ՏԸ ԼԱ ԳՈՒՈՆ, Նոր սքանչելի հոտ
ՔՐԱՊ ԷՓԼ ՊԼՈՍՈՄՍ, վայրի խնձորենւոյ ծաղիկք
ԶԱՐԻՆԱ, Ռուսական գոգանոյշ հոտ
ՀՈՒԱՅԹ ԼԻԼԱՔ, Ճերմակ եղրևանի
ԳՈՐԻԼՈՊՍԻՍ, Նորելուկ
ԲԱՅՄՍ ՎԻՈԼԷԹ, հեշտաբոյր
ԱՍՖՈՏԷԼ, ՕՐՔԻՏԻԱ, ԶԻԲՐ, ևն.
ՀՈՒԱՅՏ ԷԼԻՈԴՐՈՓ
ԷՍ. ՊՈՒՔԷ
ՃՈՔԻ ԳԼԸԲ
ՕՐՈՊՈՆԱՔՍ
ՎԻՊԷԴ
ԻԼԱՆԿ-ԻԼԱՆԿ
ՄԻԼՖԼԷՕՐ
ՃԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴ ևն.

«Քրապ Էփլ Պլոսըմս»ի առթիւ, Լոնտոնի Քաուրդ լրագիրը կ'ըսէ. «Եղանակին ամենէն նորելուկ հոտերէն գերազանց կը համարինք Քրապ Էփլ Պլոսըմը, Լոնտոնի Քրաուն ընկերութեան. կը ծախուի Թագի ձեւով խիցեր ունեցող շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են.

ԼԱՎԱՆՏԸՐ ՍՈԼԹՍ, անգլիական աղեր լավանտայով — «Վայելուչ նորելուկ արդուզարդի սեղանի համար. Լավանտայի գերընտիր անուշահոտութիւն. եթէ շիշը մէկ քանի վայրկեան բաց թողուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ»։ Այսպէս կ'ըսէ Լոնտոնի «Տիկնանց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մըն է ընդդէմ գլխու ցաւերու, հարբուխի ևն. կը ծախուի Թագի ձեւով խիցեր ունեցող շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ՕՔԱԼԻՆ փոշի. Տիկին Ատելինա Բադդի կը գրէ. «Գոհունակութեամբ կ'ըսեմ թէ ձեր Օքալինը շատ գերազանց կը գտնեմ. մորթին վրայ կը թողու շատ հաճելի տպաւորութիւն մը. ԱՏԵԼԻՆԱ ԲԱԴԴԻ»

ՆՈՒՐԲ ՕՃԱՌՆԵՐ վայրի խնձորի ծաղիկներով Սափոն Ցարինա, Սափոն Լիլա Բլան, Սափոն Ռօզ Անկլէզ, վիոլէթ անկլէզ։ Անգլիական քոլոնեի ջուր, Անգլիական լավանդայի ջուր, Քոլտ Քրէմ և այլն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով. Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԴԱՐՉԻԱՆԱ Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա. պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 67 106

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ

Իբօֆօսֆիթ կրով և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՇԷԼ 107

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

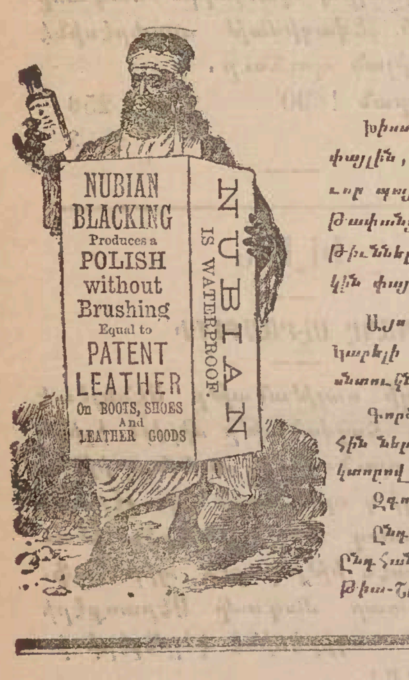

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլը, որ նմանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ. կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմը կամ ուրիշ աղտոտութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի սևոց և կոճոց ամէն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն՝ նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեամանները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկային խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Այս փայլուն հեղուկէն քսել, կա՛մ սպունգի կտորով մը կա՛մ վրձինով. թրջուած մասերն մինչև իրենին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԴԱՐՉԻԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 106

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օասիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լօտիւս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինդա	800
Մարիօթիս	3250	Օսէիլ	700

Բեղս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս Օտեսայէն աստ վերադարձաւ և ի մօտոյ Լիվըրփուլ պիտի երթայ ուղղակի։

Սեսոստրիս շոգենաւը, նաւապետ Պրաուն ամսոյս դէպի 29ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
99 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրփուլ,

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բօնէի միջև կանոնաւորապէս բանող

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլի որ պիտի մեկնի յուլիս 8ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղևորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 300 Փրանք
Բ. » 220 »

Ուղղակի և արագ ուղևորութիւն

Նաւուղիքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
14 Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձելի հասոյթք և պահեստի դրամ	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	Վճարեալ վնասներն իբր	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր գներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէճեան խան, Գամոնտոյի Պանդային դիմաց։

94 Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՈՒՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Մայիս 17 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւաց երթևեկութիւնը

Ժ. Կ. Թ

11 — Ենիմ. Մեղարդ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Պօյաճք. (Ենիգիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 25
11 40 Ենիմ. Մեղա. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 19
12 35 Ռ. Ա. Գավագ Մեղա. Պէօյ. Թարապ. Պէյգօզ մինչև Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք.] 20
12 40 Ենիմ. Մեղարդ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիքէօյ Իսթէն. Միրկ. Պօյաճք. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթ օրերը ժամ 1 15ին, ելլելով Պէպէք պիտի հանդիպի և Պէպէքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 18
1 30 Ենիմ. Մեղարդ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Պէշիք. (Ենիգիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 32
2 5 Ենիք. Իսթէն. Միրկէն Պօյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 25
2 5 Ռ. Ա. Գավագ Ենիմ. Մեղարդ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Ռ. Պաշճէ Չուպք. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք (ուրբաթ օրեր ժամ 2ին Ենիմ. էն պիտի մեկնի) 33
2 15 Ենիմ. Մեղ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Իսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնվ, Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19
4 15 Ենիմ. Մեղ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Իսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 18
5 45 Ենիմ Մեղար. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Իսթէնէա Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնավ Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 22
7 — Ենիմ. Մեղարդ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 1
8 5 Ա. և Ռ. Գավագ Ենիմ. Մեղարդ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Իսթէնիա Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 20
10 — Մեղարդ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 34

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ եկող շոգենաւք

11 — Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 33
11 25 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 1
11 35 Ենիք. Իսթէն. Պօյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 22
12 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 22
12 30 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշիքթաշ 2
1 5 Պէպէք Արնավուտ. Գուրչ. Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ Գապ. 1
1 40 Ռ. Հիսար Պէպէք Արվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 23
2 30 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (Ուրբաթները 2 15ին) 25
3 15 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. (ուրբաթները ժամ 3ին) 2
4 15 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 25
10 — Պէպէքէն ուղղ. կամուրջ բացի ուրբաթէ 28
11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ռ. Հիսարէն 2

Ասիական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւք

11 20 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. 34
11 40 Պէյգօզ Բաշչա. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլ. պիտի հղրդկցի.) 23
12 10 Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 28
1 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Իւսկ. 34
1 15 Պէյգօզ Բաշչա. Չուպուք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ (Գանտ. պիտի հղրդ. (Ուրբաթ օրերը Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.) 20
1 50 Պէյգօզէն Ենիգիւղ անտի եւրոպական եզերք մինչև Պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 25
2 5 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
3 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Պէշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ) 34
2 50 Պէյգ. Բաշչա. Չուպուք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք. (ուրբթ. 2.30ին 33
4 5 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ Պէյլէր. Գուզ. Իւսկիւտար 32
4 15 Պէյգօզ Բաշչա. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիկ. (ուրբաթ օրեր ժամ 4ին Մեղարդ. էն մեկնելով Պէօյիւքտ. և Թարապիա պիտի հանդիպի։) 28

6 45 Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
9 5 Պէյգիւք. Թարապիա Պէյգ. Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար 23
9 30 Պէյգօզէն ուղ. կամուրջ (բացի ուրբաթէ) 33
10 20 Գանտ. ուղ. կամուրջ. ուրբաթները Չէնկ. 19
11 — Գուզկ. էն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 22
10 55 Չէնկ. ուղղակի կամուրջ 2

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւաց ժամերը

12 15 Պէշիք Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար, Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէյք. Մեղարդ. Ենիմ. Ռ. և Ա. Գավագ (ուրբաթները մինչև Ենիմ. և Պէյգօզ պիտի հանդիպի) 33
1 15 Պէշ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Ռ. Հիսար Պօյաճք. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեղար. Ենիմ. 19
2 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնաւուտ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մեղարդ. Ենիմ. 18
2 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշչ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մեղ. Ենիմահալլէ 1
3 20 Պէշիքթ. Օրթ. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք (բացի ուրբաթէ) 25
4 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Իսթէնիա Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մեղար. Ենիմ. 22
5 — Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 2
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պէօյիւքտ. Մեղր. Ենիմ. և Գավագներ 20
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գնտիլ Ռ. Հիսար Պօյաճ. Գանլ. Ենիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւք. 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մեղար. Պէօյ. 34
9 15 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ Արնավ. Պէպէք (ուրբաթները Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյ. Մեղարդ. հանդիպելով Ենիմահալլէ պիտի երթայ) 28
9 55 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյ. Մեղա. Ենիմ. (բացի ուրբաթէ) 25
10 — Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մեղդ. Ենիմ. [Բացի ուրբաթէ] 18
10 40 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Իսթէն. Ենիք, Թարպ. Պէօյիւքտէրէ. Մեղար. Ենիմ. (ուրբաթները Օրթագիւղ) 20
11 20 Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մեղդ. Ենիմ. (ուրբաթները Արնաւուտ գիւղ) 19
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Իսթէն. Ենիք. (ուրբաթները Պէշիքթաշ) 22

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթևեկող շոգենաւաց ժամերը

12 25 Ուղղակի Պէպէք 1
1 — Ուղղակի Ռ. Հիսար 23
2 40 Ուղղակի Պէպէք (ուրբ. 2.25ին) 2
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը 10 15ին և Ռ. Հիսար [illegible] երթալ շոգ. հետ պիտի հաղ.) 1
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճք. 28
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք 2
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 1

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթևեկող շոգենաւաց ժամերը

12 20 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլքէօյ Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչա. Պէյգօզ (բացի ուրբաթէ) 25
12 25 Ուղղակի Գանտիլլի 34
1 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտիլլի 22
2 25 Ուղղակի Գանտիլլի [Բացի ուրբաթէ] 34
2 35 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուք. Բաշչ. Պէյգ. ուրբաթ օրերը Չէն ելլելով Թարպ. Պէօյիւքտէրէ հանդիպելով Մեղարդ. պիտի երթայ 2
3 25 Ուղղակի Գանտիլլի 32
8 15 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ (Բացի ուր.) 33
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 19
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչա. Պէյգ. Թարապ. Մեղարդ. Գավագներ [ուրբաթները Գուզ. Չէնկ. Պէօյիւք.] 32
10 10 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. (բացի ուրբաթէ) 2
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
10 45 Պէշիքթաշ Գուզկնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէյլէք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ ուրբթ. Գուզկ.) 23
11 45 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34

Ամէն ուրբաթ առաւօտ երկուքին քառորդ մնացած կամուրջէն շոգենաւ մը ելլելով ուղղակի Պէպէք։

Ամէն ուրբաթ օր կամուրջէն ժամ չորսին շոգենաւ մը ելլելով Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ Թրպ. Պէօյ. Մեղ. հանդիպելով Ենիմ. պիտի երթայ։

Ամէն ուրբաթ երկուքուկէսին Ենիմ. շոգենաւ մը ելլելով Մեղ. Պէօյ. Թարպ. Պէյգօզ Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Դարձեալ ամէն ուրբաթ երեկոյ Ենիմ. տասնմէկին շոգենաւ մը ելլելով Մեղ. Պէօյ. Թարպ. Պէյգօզ Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 30 Պէշիք.	— —	6 15
11 —	7 5	11 20	7 5
11 30	8 — Վ.սաֆ.	12 — Պէշիք	8 15 Պէշիք
12 —	8 20 Պէշիք.	12 20	9 5
12 30 Պէշիք.	9 —	1 — Վ.սաֆ.	9 50
1 —	9 30	1 20	10 10 Պէշիք
1 35 Վ.սաֆ.	10 — Ֆէրի.	1 45 Պէշիք.	10 30 Ֆէրի.
2 — Պէշիք	10 20 Պէշիք	2 15	10 40 Գզ.
2 30	10 50	3 — Պէշիք	11 —
3 —	11 — Գուզկ.	2 35 Վ.սաֆ	11 20 Ֆէրի.
3 15 Ֆէրի.	11 10 Ֆէրի.	4 15 Պէշիք	11 20
3 45 Պէշիք.	11 20	3 45 Ֆէրպօթ	11 50
4 35 Վ.սաֆ.	11 40	5 15 Վ.սաֆ.	11 55 Գզ.*
4 45 Ֆէրի.	12 5	5 5	12 5
5 15	— —	5 15 Ֆէրպօթ	— —
6 —	— —	5 35 Պէշիք.	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 —	— —	— —
11 —	7 5 Պէշիք	11 20	6 15
11 45	8 — Վ.սաֆ.	12 10	7 5
12 30 Պէշիք**	8 20 Պէշիք	12 40 Պէշիք	8 15 Պէշիք.
1 15	9 — Պէշիք	1 20	9 5
2 —	9 30	2 10 Պէշիք	9 45
3 45	10 — Ֆէրի.	2 40	10 10 Պէշիք
3 20	10 10 Պէշիք	3 10 Պէշիք	10 30 Ֆէրի.
3 15 Ֆէրպօթ	10 40	3 45 Ֆէրպօթ	10 40
4 — Պէշիք.	11 10 Ֆէրի	4 30	11 20 Ֆէրի.
4 35 Վ.սաֆ.	11 10	5 — Վ.սաֆ.	11 20
5 10 Պէշիք	11 40	5 15 Ֆէրպօթ	11 40
4 45 Ֆէրպօթ	12 5	5 25 Պէշիք.	12 5

* Այս երթևեկութիւն Հրեից տօներուն, և ուրբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

1 45 Հարէմէն Սալաճ. » (բացի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)
1 20 կամուրջէն Հարէմ Սալաճաք (բացի կիր.)
3 15 կամուրջէն Հարէմ Սալաճաք (բացի ուր.)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճաք (բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճաք (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժմ. 10 30ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՒԻԱՔԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի).
3.45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 12

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)
ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն՝ Բարիզ, 8, Պուլվար Մօնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

PASTILLES DIGESTIVES.—Այս շաքարները Վիշիի մէջ պատրաստուած են Ջերմուկներէն ելած աղով, ախորժահամ են և ապահով դարման մ'են դիւրամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS. — Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։

Կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն դեղերու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։ Կը գտնուի Պոլսոյ բոլոր դեղագործաց քով։ 64

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր աններշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թեթևուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մօղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և աւաններու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 203

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթևեկութիւնք

Օր յուլիս	Ժմ. Ըն.	Երթալիք տեղը	Շոգենաւ
Բշ. 25 7	2 Եր.	Օտեսա	Ռօսթօֆ
Գշ. 26 8	5 Եր.	Աղեքսանդրիա	Ցար
Դշ. 27 9	10 Առ.	Անատոլու	Ազօֆ
Դշ. 27 9	10 Առ.	Սեվաստոփոլ	Օլէկ
Եշ 28 10	2 Եր.	Օտեսա	Ջեզարեվիչ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գարու։ 10

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Նիւ-Եորք, Անվերս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլատօ	1500
Արկօ	300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	4000	Կրօտնօ	2200	Փուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալդօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Սայկօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	4500	Լէանդրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	8400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիդօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	800	Մարէնկօ	4300	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	4100	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2600	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնամօ	00	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէլօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըն	200
Տրայթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ծըմպօ	200
Ֆալքօն	800	Ստրանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօզբիթօ	120
Էճիբշըն Մօնարք	8000				
Բըրմիըն Մօնարք	8000				
Լիդիըն Մօնարք	8100				

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւնք կ'ընծայուին

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ
11 խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ